

Letno poročilo

I. mestne petrazredne deške ljudske šole in obrtne
pripravljalne šole
v Ljubljani.

Izdalo šolsko vodstvo na koncu šolskega leta

1897/98.

Založila I. mestna petrazredna deška ljudska šola v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne.

Letno poročilo

I. mestne petrazredne deške ljudske šole

in

obrtne pripravljalne šole

v Ljubljani.

Izdalo šolsko vodstvo na koncu šolskega leta

1897/98.

Založila I. mestna petrazredna deška ljudska šola v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne.

Naše ljudsko šolstvo.

(1848—1898.)

Slavnostni govor pri okrajni učiteljski konferenciji v Ljubljani

dne 4. mal. srpana 1898.

d zelenih Karpatov do ledenih planinskih gorá, od prijaznih Krkonošev do sinjega Jadranskega morjá tekmujejo letos vsi stanovi in vsi narodi naše lepe in mogočne države v izrazih genljive zvestobe in krščanske ljubezni, da bi vidno pokazali svojo neomajno vdanost preljubljenemu vladarju, ki je pred petdesetimi leti zasedel svetli prestol svojih slavnih pradedov, na katerem ga je božja previdnost dušno in telesno živahnega v srečo avstrijskih narodov ohranila do današnjega dne.

In kdo bi iskreno ne ljubil preblagega vladarja, ki tako modro, tako pravično vlada svojim narodom? Poleg opreznega in premišljenega Rudolfa I., poleg genialnega in odločnega Rudolfa IV. Ustanovnika, poleg viškega Maksa I., poleg vélike cesarice Marije Terezije, poleg človekoljubnega Jožefa II. in poleg drugih slavnih vladarjev iz habsburške rodovine se bode v zgodovini naše države vedno z zlatimi črkami svetilo blaženo ime cesarja Franca Jožefa I., ki je za svojega petdesetletnega vladanja avstrijskim narodom odprl nove neizcrpne vire dušnega in telesnega blagostanja.

Komaj je zasedel cesarski prestol, je že odpravil zadnje ostanke fevdne uredbe v naši državi: avstrijskega kmeta je osvobodil tlake in desetine, svojim narodom je zagotovil ravnopravnost ter jim podelil ustavo, svoboščine privilegiranih stanov je preklical, da smo zdaj pred zakonom in sodnjim stolom vsi enaki.

Poljedelstvo, obrtnost in trgovina, znanosti in umetnosti so našle v našem vladarju tolikega zaščitnika, da se je Avstrija v tem oziru zadnjih petdeset let popolnoma prenovila.

Posebno naklonjenost pa je kazal preblagi vladar ves čas svojega cesarovanja visjemu in nižjemu šolstvu. Za njegovega vladanja so se na novo ustanovila štiri, popolnila in razširila tri vseučilišča (Kološvar, Zagreb, Černovice, Praga; — Gradec, Inomost, Levov); politehnične velike šole, učiteljišča, realke in gimnazije, trgovinske in navtične šole, rudarske in vojaške akademije so se do korena izboljšale in preosnovale; ustanovili so se visoka šola za zemljedelstvo, razni učni zavodi za lepe umetnosti in za umetno

obrotnost, in gosta mreža nižjih in srednjih gozdarskih, poljedelskih in obrtnih šol, ki smo jih pred letom 1848. v Avstriji poznali komaj po imenu, preprega zdaj našo širno državo.

Ni ga stanu v vsej razsežni Avstriji, ki bi zdaj za svojo strokovno izobrazbo ne našel primerne učilišča. Vsak državljan ima na izbor učnih zavodov, v katerih si more pridobiti za poklic in življenje potrebne znanja, si spopolniti svoje duševne zmožnosti, razširiti svoje duševno obzorje ter si osvojiti znanosti in spretnosti, ki so mu trdno poročstvo boljše bodočnosti.

Ako pa tudi vsak stan v svojem preljubljenem vladarju čisla svojega največjega dobrotnika, vendar mu noben stan ni dolžan večje hvaležnosti nego ljudskošolski učitelji.

Ljudska šola, ki jo je ustanovila l. 1774. cesarica Marija Terezija, je bila šibko drevesce, ki je sicer za njenega razsvetljenega sina Jožefa II. poglalo nekoliko zelenih mladik, ki je bilo pa v neprijaznem podnebjju tedanjih nemirnih časov potrebno skrbnejšega negovanja, kakor ga je dobivalo v prvih desetletjih svojega življenja. Doba francoskega prevrata in krvavih francoskih vojska, ki so do korena omajale našo državo, razvoju ljudske šole gotovo ni bila ugodna. Tudi politična šolska ustava iz l. 1805. ni prinesla nobenega napredka, ampak je celo zamorila marsikatero dobro klico terezijanskih in jožefinskih šolskih preosnov. Šolsko nadzorstvo je bilo enostransko urejeno; učitelji so imeli malo omike, malo službenih prejemkov in malo pravic, in ako niso bili v državni službi (na normalkah), niso dobili nobene pokojnine; graščinske gosposke, ki bi bile morale v prvi vrsti ustanavljati ljudske šole, so se branile šolskih bremen; hoja v šolo ni bila obvezna, in kjer nista župnik in učitelj skrbela za to, da bi otroci redno zahajali v šolo, je bila ta prazna, ker zanikarnežev ni nihče kaznoval; učna metoda je bila popolnoma mehanična, med dušnimi silami se je negoval v prvi vrsti spomin, in tedanje trivialne in glavne šole so imele po naših krajih večidel ponemčevalen smoter.*)

Mahoma pa se je stvar obrnila na bolje z letom 1848. To leto se je za državno učno upravo ustanovilo posebno ministrstvo. In ko je naš presvetli cesar imenoval l. 1849. Leona grofa Thuna za naučnega ministra in barona Helferta za njegovega državnega podtajnika, je šinila nova gorka kri v žile našega onemoglega ljudskošolskega organizma.

Leon grof Thun, ki je korenito preustrojil gimnazije in vseučilišča ter v življenje poklical realke, je tudi na ljudsko šolo obrnil vso svojo pažnjo. Deželnim vladam so se prideliili posebni šolski strokovnjaki, šolski svetniki, sprejelo se je načelo, da mora biti ljudska šola osnovana na podstavi materinega jezika; odlični šolniki, med njimi naš Slomšek, Močnik in Miklošič, so dobili pri naučnem ministrstvu veljaven glas, preosnovala se je izobrazba ljudskih učiteljev, ustanovili so se prvi šolski časopisi, in tako se je v tej prehodni dobi pripravljala popolna preosnova naše ljudske šole.

Ta pa je nastopila, ko je premodri naš vladar dne 14. maja 1869. leta potrdil državni šolski zakon ter ž njim svojim narodom poklonil bogato zakladnico dragocenih darov, ki mu bodo zanjo največjo hvalo vedeli še pozni rodovi.

*) Leta 1844. je bilo na Kranjskem 9 nemških in 84 nemško-slovenskih, skupaj 93 ljudskih šol. Mitth. d. hist. Vereines f. Krain, 1849, str. 15.

Bistvo državnega šolskega zakona se da označiti z malo besedami: Za vse otroke brez razločka narodnosti, vere in stanu obvezen šolski pouk, državno šolsko nadzorstvo, omikano učiteljstvo z natanko določenimi pravicami in urejenimi službenimi prejemki!

Kakor vsak zakon, ki sega tako globoko v državni organizem, ima tudi državni šolski zakon svoje nasprotnike, ki se, bodisi s cerkvenega, političnega ali gospodarskega stališča, potezajo za to, da bi se odpravil ali izpremenil. In kakor vsaka človeška naprava, ima morebiti tudi državni šolski zakon svoje hibe, in kakor drugi državni zakoni, se da tudi državni šolski zakon preurediti, izboljšati ali izkvariti. Toda glavni temelji, na katerih sloni, mislim, da v srečo naše države, ti še dolgo, dolgo ostanejo nemojni. Naprednim narodom in zavednim učiteljem vseh dežel naše države je novi državni šolski zakon paladij, okoli katerega se zbirajo s svetim navdušenjem, ker so živo prepričani, da je z njim združen, ako pa se odpravi ali bistveno premeni, pa tudi uničen napredek avstrijskega šolstva.

In v prvi vrsti morajo zanj prebagemu vladarju hvaležni biti ravno slovanski narodi, ki z njegovo pomočjo v zadnjih desetletjih dosegajo v občni omiki uspehe, ki bi jih ob drugačnih razmerah niti v stoletjih ne bili dosegli. Da so moje besede resnične, o tem je prepričan vsak, kdor pozna n. pr. velikanske kulturne pridobitve novejšega časa pri Čehih ali kdor vzame v poštev veseli razcvit naše književnosti in zlasti naše „Družbe sv. Mohorja“.

Kakšne ogromne vesele premembe so se zgodile za petdesetletnega vladanja našega presvetlega vladarja na polju ljudskega šolstva v naši državi, in kako je vplival na te premembe državni šolski zakon, to se nam prav jasno pokaže, ako primerjamo stanje ljudskega šolstva v naši državi leta 1848. s stanjem današnjih dni.

Leta 1848. je bilo v Avstriji 12.700 ljudskih šol, 16.750 učiteljev in 2230 učiteljic, obojih 18.980; v šolo je hodilo 1.425.000 otrok; stroški za ljudsko šolo so znašali 1.425.000 glđ. in na vsakega prebivavca je prišlo po 15 kr. stroškov.*)

Zdaj (l. 1896.) pa znaša število ljudskih 19.300, število učiteljev 50.960, učiteljic 19.040, obojih 70.000; v šolo hodi 3.400.000 otrok; stroški za ljudsko šolo znašajo 45.000.000 glđ. in na vsakega prebivavca pride po 1 glđ. 95 kr. stroškov.

Ali ozirimo se v našo ožjo domovino Kranjsko! Tukaj je bilo 1848. l. 7 glavnih, 92 trivialnih, 4 dekliske, 5 industrialnih in 101 nedeljska šola. Ker je bila izmed nedeljskih šol samo 1 (v Ljubljani) samostojna, druge so bile pa združene z glavnimi, oziroma trivialnimi šolami, in ker so bile tudi industrialne šole največ samo oddelki dekliskih šol, je znašalo število vseh šol resnično samo 105. V te šole je bilo vsolanih 821 krajev z 21.297 otroki, toda 2345 krajev s 36.624 otroki ni bilo nikamor vsolanih. Ker jih je izmed šolskih otrok hodilo 9641 (ali 16·61%) samo v nedeljske šole, ki so eksistirale, kakor pravi neko poročilo, največ samo po imenu, a ne tudi v resnici, je dobivalo samo 11 656 (20·08%) otrok redni šolski pouk; 9641 (16·61%) nedeljskih učencev pouk samo na videz, 36.624 (ali 63·31%) pa sploh ni imelo nobene, niti nedeljske šole ne!**)

*) Zur Geschichte und Statistik des Volksschulwesens im In- und Auslande, Wien, 1898. Verlag der „Jugendhalle“.

**) Mitth. d. h. v. f. Krain. 1849, str. 15.

Brez rednega in temeljitega pouka je bilo tedaj v naši deželi pred petdesetimi leti blizu 79,92% otrok.

In petdeset let pozneje?

Leta 1896. je bilo po uradnem izveštju na Kranjskem 313 javnih, 28 zasilnih in 12 ekskurendnih, skupaj 353 ljudskih šol, na katerih je učilo 394 usposobljenih učiteljev in 173 usposobljenih učiteljic, obojih torej 567 oseb. Vrhutega pa je bilo še brez učnega izpričevala 17 učiteljev in 3 učiteljice, tako da je znašalo število vsega učnega osebja 587 učiteljev in učiteljic. Poleg tega so delovali na ljudskih šolah še 3 stalni veroučitelji, 336 dušnih pastirjev in 67 učiteljic za ženska ročna dela. — V šolo je hodilo 76 034 (90%) otrok, in samo 9 416 (10%) normalno razvitih otrok je ostalo brez pouka.*)

Posebno jasno se pokaže neizmerni blagodejni vpliv državnega šolskega zakona, ako vzamemo v poštev šolske razmere, kakršne so bile pred petdesetimi leti v Ljubljani in kakršne so zdaj.

Ljubljana je imela pred petdesetimi leti 6 šol: trirazredno državno normalko ali vzgledno glavno šolo, trirazredno vnanjo in notranjo uršulinsko šolo, trivialno enorazrednico v Trnovem in pri Sv. Petru in enorazredno zasebno šolo gospodične Zollerndorfove.

Vse te šole so imele skupaj 20 razredov, v katere je hodilo približno 2000 (77%) otrok; toda nad 600 (23%) otrok je v deželnem stolnem mestu ostalo brez vsakega pouka.

Po tedanjih nazorih pravilno urejeni sta bili pravzaprav samo dve šoli: normalka za dečke in uršulinska šola za deklice; vse ostale šole so bile le bolj zakotne šole.

Učiteljev je imela Ljubljana pred petdesetimi leti z verskimi učitelji vred 16, učiteljic 17, skupaj 33.

V vsej Ljubljani pred petdesetimi leti ni bilo niti enega šolskega poslopja. Normalka je bila nastanjena v licejskem poslopju, uršulinska šola v uršulinskem konventu, šempeterska šola v mežnariji, trnovska šola v župnišču, zasebna šola v zasebni hiši.

In kakšna je bila učna uredba, kakšna metoda, kakšna notranja oprava po teh ljubljanskih šolah, to vem izkušnje sam, ki sem pred štiridesetimi leti hodil v ljubljansko normalko.

Edino učilo, ki je rabilo učitelju, je bila šolska deska, kreda in šiba. V osmih sobah je bilo nagnečenih nad 1000 otrok po ozkih, dolgih in visokih starih klopeh. Večina učencev je bila slovenske narodnosti, a vendar je bila materinščina v teh šolah prava pastorka. V I. razredu smo imeli pač slovensko-nemški abecednik in tudi še slovenski katekizem, v ostalih razredih smo se učili vse predmete, celo krščanski nauk, samo nemški. Slovenskemu branju sta bili odločeni po dve uri na teden, navadno v soboto popoldne, a tudi te dve uri je učitelj mnogokrat porabil rajši za kakšen drugi predmet. V takih razmerah se ne smemo čuditi, če so slovenski otroci posedali v enem in istem razredu po 3—4 leta ter potem ostavili šolo s praznim srcem in prazno glavo. Koliko nadarjenih otrok, ki bi bili ob dru-

*) Laib. Ztg. iz l. 1897, l. 40., 42., 43. — „Jugendhalle“ pa celo piše, da je hodilo lani na Kranjskem 92% otrok v šolo.

gačnem pouku lahko postali koristni udje človeške družbe in vrli sinovi svojega naroda, nam je zamorila ta nespametna šolska uredba!

Na bolje so se obrnile te žalostne razmere, ko je bil deželni vladi v službovanje prideljen šolski svetnik Fr. vitez Močnik. Nikdar ne pozabim, s kakšnim veseljem smo pozdravili normalci jeseni 1856. l. njegovo prvo utrkvistično slovnico, za katero so prišle kmalu tudi njegove slovenske računice. Šolskemu svetniku Močniku in županu Ambrožu se imamo zahvaljevati, da je mestna občina začela resno misliti na to, da bi osnovala svojo deško šolo ter tako razbremenila normalko, ki je imela nekatera leta nad 1000 učencev, in naposled se je l. 1862. res ustanovila I. mestna deška ljudska šola v redutnem poslopju.

Popolnoma prerodilo pa se je ljudsko šolstvo v Ljubljani po tem, ko je bil v veljavnost stopil novi državni šolski zakon.

Ustanovilo se je moško in žensko učiteljske; normalko je nadomestila moška in deška vadnica; I. mestna deška ljudska šola je dobila v II. mestni in v nemški mestni deški petrazrednici svoji sestri, uršulinska šola pa v mestni deklški osemrazrednici, v mestni nemški deklški šestrazrednici in v Huthovem zavodu svoje tekmovavke; ustanovila se je mestna dvorazrednica na Barju, zasebna deška štirirazrednica v Marijanišču in zasebna deklška šestrazrednica v deklškem sirotišču.

Z malo izjemami so nastanjene vse te šole v dostojnih, lepih poslopih, imajo moderno notranjo opravo, bogate zbirke učil in dobro založene knjižnice. V vse šole je napeljana zdrava voda, javne šole so razsvetljene z električno lučjo; zasebne šole (pri Uršulinkah, v deklškem sirotišču) se kurijo s centralno kurjavo ter imajo tudi posebno kopaljšče za šolske otroke.

Ljubljana šteje zdaj 8 javnih in 7 zasebnih šol s 95 razredi. Ako pa prištejemo tem še otroške vrtce, šolske delarne in obrtne pripravljavnice, dobimo 110 razredov, v katerih prejema ljubljanska mladina svoj pouk.

In kakor število razredov, tako je poskočilo tudi število učiteljev. V Ljubljani imamo zdaj 43 učiteljev in 79 učiteljic, tedaj obojih 122. Ako pa prištejemo tem še verske učitelje, otroške vrtnarice in prostovoljke, dobimo 143 učnih oseb.

V 95 razredov hodi zdaj 4492 otrok ali 116°/_o, to se pravi: v Ljubljani imamo v ljudskih šolah 638 otrok več, nego je obveznih hoditi v šolo, ker se jih toliko tudi še po izpolnjenem štirinajstem letu udeležuje šolskega pouka.

Ako vzamemo v poštev vse te razmere ter jih primerimo z razmerami, kakršne so bile po ljubljanskih šolah pred petdesetimi leti, tedaj moramo navzlic temu, da ljudsko šolstvo v Ljubljani še ni doseglo svojega vrhunca in da Ljubljana glede ljudskega šolstva še vedno zaostaja za mnogimi stolnimi mesti, veseli in ponosni vzklkniti: Lep napredek!

In resnično! Ljubljansko ljudsko šolstvo je samo odsev velikega šolskega napredka po vsej državi. Krasno je napredovala Avstrija zadnjih petdeset let v vseh strokah človeškega znanja in stvarjenja; nikjer pa ni storila tako razsežnega, tako velikanskega napredka, kakor ravno na polju ljudskega šolstva.

Za ta napredek pa se imajo avstrijski narodi v prvi vrsti zahvaljevati veliki dobroti, skrbi in modrosti svojega prosvetljenega vladarja, ki je tudi v kritičnih časih vso svojo očetovsko pažnjo obračal na razvoj ljudskega šolstva.

Zatorej se pa tudi ravno avstrijsko učiteljstvo svojega premodrega vladarja, ki nam je vsem vzvišen zgled neumorne delavnosti, resnične pobožnosti, prave krščanske ljubezni in zvestega izpolnjevanja svojih težkih dolžnosti, oklepa s prav očetovsko ljubeznijo ter zasaja v nežna otroška srca neomajno zvestobo in vdanost do svojega največjega dobrotnika.

Po vsej širni Avstriji puhti v sedanjih dneh iz vdanih src hvaležnih narodov goreča molitev proti nebesom: Bog ohrani, Bog obvaruj Njega Veličanstvo v srečo in blaginjo naše države do skrajnih mej človeškega življenja!

Združeni v duhu s temi molitvami in zvestovdani svojemu preblagemu vladarju in gospodarju kličemo tudi mi učitelji iz hvaležnega in navdušenega srca: Cesarju Francu Jožefu Prvemu vekovita slava!

Fr. Levec.

Zlati jubilej

Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Govoril pri okrajni učiteljski konferencijski slovenskih šol ljubljanskih dne 4. mal. srpana 1898

Jakob Dimnik.

I.

Vsako oblastvo je od Boga.
(Sv. pismo.)

Nekoč je živel zelo priljubljen in spoštovan kralj. Kraljestvo njegovo je bilo veliko. Bil je zelo mlad, ko je prevzel vladarstvo. Izvoljen je bil kraljem edino le zaradi njegove nenavadne velike nadarjenosti, pridnosti in pobožnosti. Spočetka se je zelo bal, zasesti kraljevi prestol in dolgo je premišljeval, je li vreden take velike časti in slave in če je res sposoben in poklican, tako veliko kraljestvo vladati po volji božji, podložnikom v časno in večno srečo.

Dolgo časa se ni mogel odločiti za to visoko mesto.

Nekega dne sedi zamišljen v svoji sobi ter premišljuje, je li res poklican za tako važno in težavno mesto. Ne more se odločiti. Zdaj poklekne pred sv. Razpelo, povzdigne roki ter prav goreče moli in prosi Boga za svet. Kar stopi angelj iz nebes k njemu in mu reče: „Ne obupaj in ne obotavljaj se še nadalje! Takoj primi za kraljevo žezlo, s kojim bodeš storil srečnih lahko mnogo narodov! Gospod bode blagoslovil tvoje delo, — če bode le vredno blagoslova.

To krono, katero ti tu podajam, bodeš nosil ti in nasledniki tvoji. Pričala pa bode ta krona, če bodeš priljubljen pri Bogu in pri ljudstvu. Glej, njeno zlató se sveti, kakor sončni žarki na jasnem nebu; svetila se pa bo ta krona toliko časa, dokler bode ta, kdor jo bo nosil, vladal svoje narode po volji božji. Zlató te krone bode pa obledelo in se spremenilo v svinčeno barvo, če vladar njen ne bode razumel, braniti resnice in pravice ter se ustavljati krivicí in sili. Njeno zlató bode postalo rudeče kakor kri, če bode želel vladar iz slavohlepnosti razširiti kraljestvo svoje s krvjo svojih podložnikov.

Ti biseri, ki kinčajo to krono, bodo dajali spričalo o dobrem in slabem vladanju. — Ta-le veličastni briljánt, ki se sveti kakor najčistejši studenec in kojega žarki se spreminjajo, kakor migljajoče zvezde na jasnem večernem nebu, bode otemnel ter postal črn kakor oglje, če vladar ne bode znal, pridobiti si ljubezni, zvestobe in udanosti podložnikov. — Ta-le zeleni smaragd pomeni zaupanje do vladarja, a razdrobil se pa bode v prah, če ne

bode delovanje in življenje vladarjevo tako, da bi ljudstvo zaradi tega ne zaupalo vanj.“

Po teh besedah je izginil božji poslanec in mladenič se je čutil dovolj krepkega in sposobnega, zasesti kraljevi prestol. Z zaupanjem v Boga je prevzel kraljevo krono in nastopil vladarstvo. Postal je zelo star in do zadnje ure je vladal podložne in udane narode svoje po volji božji. Temu je bila najboljša priča njegova krona, ker je ostala vedno tako lepa in svetla, kakor je bila tisti dan, ko je zasedel kraljevi prestol.

II.

Z Bogom, mladost!
(Cesarjeve besede.)

Ob tej legendi nam prihaja nehoté na misel nastop vladarstva našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Kakor znano, so žalostni dogodki l. 1848. prisilili cesarja Ferdinanda, da se je odpovedal cesarski kroni. Po zakonu, bi mu moral slediti njegov brat, nadvojvoda Franc Karol. A ta se je v teh hudih časih odpovedal težki kroni. V tem položaju namigne knez Feliks Schwarzenberg, ki je užival popolno zaupanje v cesarski rodbini, na 18 letnega nadvojvodo Franca Jožefa, češ, njemu se zdi ta najsrečnejši in naj-sposobnejši, ki bi mogel prevzeti v teh nemirnih časih vladarstvo avstrijskih dežel.

Sredi meseca listopada 1848. l. je bila že dognana stvar, da bo nadvojvoda Franc Jožef zasedel cesarski prestol. Vse je pa ostalo tajno; le ministri so se obvestili o tem, da jim je bilo mogoče ukreniti vse potrebne priprave. Seveda, obvestiti je bilo treba o tem sklepu tudi mladega nadvojvodo. Nadvojvoda Franc Jožef je v svoji skromnosti in ponižnosti odklonil to ponudbo, češ, da ni vreden take velike časti in slave, da je še premlad ter ni sposoben in ne poklican, vladati tako veliko državo po volji božji, podložnikom v časno in večno srečo. Ne, mu odgovoré, prav njegova mladost, njegova nenavadno velika nadarjenost, pridnost in pobožnost mu dajo najboljšo sposobnost, vzeti v roke vladarsko žezlo ter spraviti narode zopet v dobro razmerje s cesarjem.

Dolgo časa se ni mogel odločiti za to visoko mesto. Tri dni je premišljeval, je li vreden in poklican, nositi staroslavno Habsburško krono, koje svetli žarki se razprostirajo vedno dalje in dalje po širni Avstriji ter oznanjujejo narodom, kako dobri, usmiljeni, pravični in pobožni so bili vladarji, ki so nosili to krono.

Kakor kralj naše legende, je tudi nadvojvoda Franc Jožef v tem svojem notranjem boju klečé prosil pred sv. Razpelom pomoči in razsvitljenja. In tudi on je v trenutku, ko je najbolj goreče pošiljal svojo molitev k Vladarju vseh vladarjev, začul v svojem srcu glas: „Ne obupuj in ne obotavljaj se še nadalje! Takoj primi za kraljevo žezlo, s kojim bodeš storil srečnih mnogoc narodov!“

Mladi nadvojvoda se je udal čutilom dolžnosti in čutil se je krepkega in sposobnega, zasesti cesarski prestol. Z zaupanjem v Boga je prevzel vladarstvo in dné 2. grudna 1848. l. se je zalesketalo čisto zlató staroslavne Habsburške krone, nje veličastni briljanti, biseri in smaragdi na maziljeni glavi cesarja Franca Jožefa I. A še lepše kakor bliščoba in biseri krone, so se lesketale mladega našega vladarja lepe čednosti in dejanja njegova.

Kot vladar ima naš presvetli cesar pred očmi vedno svoje prednike, v prvi vrsti nepozabljivega ustanovitelja naše vladajoče hiše, slavnega grofa Rudolfa Habsburškega. Kakor znano, je imel Rudolf Habsburški na svojem ščitu okovano roko s kijem in oljkino vejico in spodaj je pa bilo zapisano njegovo geslo: „Utrum lubet?“ — Katero ti drago? Kij je znamenje boja in vojske, oljkina vejica pa znamenje miru. Tega gesla se drži tudi naš cesar. Zgodovina nam pripoveduje, da se naš cesar, kedar je bilo treba braniti pravice svojih podložnikov, ni ogibal vojske, sam prijel za meč in ga neustrašeno sukal proti sovražniku; seveda, za prelivanje krvi svojih udanih podložnikov se pa odloči naš usmiljeni vladar le v najhujši sili in najljubši mu je mir; saj je znano, da prvi in najboljši zaščitnik evropskega miru je cesar Franc Jožef I. Pravico in resnico brani ter pobijati krivico — ta lepa čednost Rudolfa Habsburškega diči tudi našega vitežkega vladarja.

Za vzgled ima naš cesar tudi slavno cesarico Marijo Terezijo. Ta slavna cesarica je storila za svoje narode vse, kar je vedela, da jih more pripeljati k časni in večni sreči. „Justitia et Clementia“ — Pravičnost in usmiljenje — je bilo nje geslo. Pa tudi življenje in delovanje našega predobrega vladarja je krasna knjiga življenja, polna najlepših dokazov njegove pravičnosti in usmiljenja.

Tudi geslo, koje si je izvolil cesar Franc Jožef I. dné 12. svečana 1849. l. je značilno za smer njegovega stremjenja: „Viribus unitis“ — z združenimi močmi! Ta rek priča, da pozna naš vladar prav dobro avstrijske razmere in potrebe ter predobro vé, kaj je potrebno za blagostanje in srečo narodov avstrijskih. Zato pa tudi žrtvuje vse svoje sile v združenje vseh dobrih moči ter nam daje najlepši vzgled, da se moramo i mi ravnati po njegovem geslu.

„Utrum lubet?“, „Justitia et Clementia“ in „Viribus unitis!“ — ta tri gesla so zvezde vodnice našemu modremu vladarju, ki so ga vodile in ga še vedno vodijo po težavnih in nevarnih njegovih vladarskih potih. V cesarskem dvoru na Dunaju imajo hranjenih veliko dragocenosti, ki poveljučujejo slavo Habsburškega rodu, a vse to ni tako veličastno, kakor so ta tri gesla, ki nam jih hrani in pripoveduje povestnica iz ust, iz duha in sreča Habsburžanov.

Zvesto posnema naš vladar tudi svoja nesmrtna prednika, po katerih so mu dali ime pri sv. krstu. Cesar Franc se je moral za slavo in čast svoje države trdno bojevati in po viharnih bojih sta pa zavladala mir in sreča v državi. Cesar Jožef II., „ljubitelj človeštva“, prijatelj svobode in prosvete, je živel in delal le za blagor in srečo svojih narodov. Tema dvema vladarjema je skazovalo ljudstvo neomejeno ljubezen, zvestobo in udanost; in imeni teh dveh slavnihih vladarjev iz rodu Habsburžanov, njih duši in srci združuje v eni osebi, v eni duši in enem srcu naš veliki in slavni cesar Franc Jožef I.

III.

Delajmo, dokler smo mladi!

(Cesarjevo besedo.)

Tak je naš cesar po svojem notranjem prepričanju, po svojih zmožnostih, po svojem srcu in duši. Dotaknimo se še s par besedami njegovega življenja in delovanja.

Življenje cesarja Franca Jožefa I. je bogato krasnih knjig s podobami, ki nam kažejo njegove blage namene in dejanja, več srečnih dogodkov in

bolestnih dogodjajev, mnogo britkih skušenj ter neštevilnih dokazov ljubezni in zvestobe. Knjiga cesarjevega življenja in delovanja nam spričuje, kako čudovito se je razvijala in napredovala Avstrija v zadnjih desetletjih ter vsled tega stopila v vrsto omikanih držav.

Če se ozremo v dobo cesarjevega življenja, vidimo, da je bil Franc Jožef že kot otrok milosrčen in usmiljenega srca do bližnjega. Kot deček je bil najzornejši učenec ter delal največje veselje in čast svojim starišem in učiteljem. Kot mladenič je pokazal mladi princ svoj pogum, nevstrašenost in junaštvo v bitki pri sv. Luciji, in mladega cesarja je vse občudovalo, ker je razumel „z združenimi močmi“ voditi svoje narode, da so napredovali v vsakem oziru.

Ko je nastopil Franc Jožef I. vladarstvo, ni prevzel na znotraj in na zvonaj zavarovanega kraljestva; ljudstvo je bilo nezadovoljno ter živelo v neslogi; državna uprava ni imela modrih zakonov ter bila ob jednom v zelo slabem gmotnem položaju; ljudstvo se je puntalo in zaničevalo zakone, — s kratka: vse je vrelo, cesarsko žezlo je bilo brez moči.

Velikansko in zelo težavno nalogo je prevzel mladeniški vladar, a izvršil jo je s svojo pridnostjo, vstrajnostjo in zvestim spolnovanjem svojih dolžnosti takó, da danes po preteku petdesetih let vsi hvalimo Boga, da nam je dal tako dobrega vladarja, njemu samemu pa skazujemo zvestobo in udanost na razne načine in z vseh krajev naše širne Avstrije se čuje danes navdušeni klic: „Slava cesarju Francu Jožefu I!“

Komaj je cesar Franc Jožef I. nastopil vladarstvo, je bila njegova prva skrb, da je odpravil tlako ter povzdignil kmetski stan. Vstrezaje duhu svobodnosti, je vpeljal novo sodno oblastvo z neodvisnimi in nepristranskimi sodniki. Uravnal je politično upravo ter ji izročil nadzorstvo nad šolo, obrtom, zdravstvom, nad varnostjo državljanov in občinsko upravo. Z občinskim zakonom je ustanovil svobodne občine, s šolskim zakonom svobodno in napredno šolo, z obrtnim zakonom je pa odprl pot obrtu in trgovini. Ustanovil je šole, učiteljišča, strokovne šole za kmetijstvo, trgovino in obrt. Izkopali so se prekopi in zgradila pristanišča; regulovale so se reke, železniška mreža razširila in napeljal brzojav in telefon po vsi državi. Avstrijsko vojno brodovje zavzema jedno prvih mest svetá in trgovsko brodovje pospešuje kaj mogočno čezmorski promet.

Cesar je dal svobodno ustavo in z njo pa zakone, ki so povzdignili denarstvo, trgovino, obrt in varstvo osobne svobode; ti zakoni so tudi dokazi, da ustava ni bila mrtva črka, ampak zrno, ki je padlo na njivo domovine ter obrodilo bogato žetev.

Da je bilo mogoče vse to izvršiti, zato je delal naš cesar z neumorno pridnostjo od ranega jutra do poznega večera; le malokedaj si je oddahnil od napornega dela. Delavnost, vestnost v izvrševanju dolžnosti, natančnost in točnost našega vladarja so res občudovanja vredne čednosti, s katerimi daje najlepši vzgled vsem podložnikom.

Velikodušni naš deželni oče se je spominjal vedno tudi delavcev. Zakoni o bolniških blagajnah in o zavarovanju proti nezgodam so temu najlepši dokaz. Pravični naš vladar je tudi ukrenil, da imajo delavci, ki imajo težke dolžnosti do države, volilno pravico za državno zastopstvo.

Da vidi povsod sam, kako se godi narodom, zato potuje večkrat po raznih krajih cesarstva. Kamor pride, pridobi s svojo ljubeznivostjo, prijaznostjo in s svojim vitežkim nastopom hipoma srca vseh. Povsod ga na-

vdušeno pozdravljajo, on pa deli revežem milodare, jih tolaži, jim briše solze, ter podpira dobrodelne namene. Pri tem pa Nj. Veličanstvo nikdar ne opusti svojih verskih dolžnosti ter skazuje Bogu čast, svojim narodom pa daje najlepší vzgled.

Cesar podpira tudi umetnosti in znanosti, obiskuje razstave posameznih dežel in hvali pridnost državljanov. V lastni osebi te časti! A tudi avstrijski narodi ga časte, spoštujejo in ljubijo ter tekmujejo med sabo, kako bi mu lepše in dostojneje skazali svojo hvaležnost in ljubezen za njegovo očelovsko skrb. Ni čuda torej, da se bo letos celo vrsto spomenikov postavilo v spomin na plodonosno 50 letno vladanje Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. V Olomucu, kjer je l. 1848. prevzel naš cesar vladarstvo, bodo postavili velik cesarjev spomenik, na Dunaju doprsno podobo nadvojvode Karola Ludovika ter vojnega maršala in slavnega vojskovodje Albrehta. V Ljubljani se bo postavil v znak hvaležnosti za njegovo pomoč in njegove tolažilne besede, s kojimi je tako plemenito lajšal bedo ponesrečenežem po potresu, ki je razdjal belo Ljubljano dné 14. malega travna 1895. l., na javnem trgu v spomin prihoda Nj. Veličanstva v Ljubljano povodom potresne katastrofe krasen spomenik. V spomin na cesarjevo petdesetletnico bo mesto Ljubljana zgradila mestno ubožnico in kopaljšče ter še več drugih dobrodelnih naprav in zavodov. Slovensko učiteljstvo s Kranjskega, ki nikdar ne zastane za drugimi stanovi, kadar je treba skazati cesarju udanost in zvestobo, je zložilo ob svojih skromnih plačah v spomin in proslavo na cesarjev zlati jubilej tisoč goldinarjev prostovoljnih doneskov za „cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ in vseslovensko učiteljstvo s Kranjskega, Štajerskega in Primorskega je pa ustanovilo v Ljubljani v trajen spomin in proslavo na plodonosno petdesetletno vladanje Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. „šolski muzej“.

Avstrija bo praznovala dné 2. grudna t. l. velik in vesel praznik, ki bo ostal zapisan z zlatimi črkami v zgodovini avstrijski. Ta praznik bo pričal svetu, kako ljubijo in časté avstrijski narodi svojega cesarja ter delé ž njim veselje in žalost. Kadar praznujejo v cesarski rodbini kak veseli god, tedaj se vesele tega vsi zvesti podložniki; če pa zadene našega dobrega in skrbnega cesarja nesreča, žalujemo vsi ž njim ter občudujemo krepost njegove duše in udanost v voljo božjo.

Istina je: zlató staroslavne Habsburške krone je ostalo čisto, kakoršno je bilo pred petdesetimi leti in se tudi danes sveti kakor sončni žarki na jasnem nebu. To čisto zlató priča, da je naš presvetli cesar Franc Jožef I. priljubljen pri Bogu in ljudstvu, da je vladal vseh petdeset let svoje narode po volji božji, da je branil resnico in pravico, se ustavljal vedno krivici in sili ter ni nikdar želel iz slavohlepnosti razširiti kraljestva svojega s krvjo svojih podložnikov. V kroni našega cesarja ne manjka danes nobenega bisera, vsi se svetijo, kakor najčistejši studenec in njih žarki se spreminjajo kakor migljajoče zvezde na jasnem večernem nebu. Ti svetli biseri pričajo, da si je znal pridobiti cesar Franc Jožef I. ljubezen, zvestobo in udanost svojih podložnikov. In zeleni smaragd v kroni so še vsi taki, kakoršni so bili pred petdesetimi leti ter kažejo, da je življenje in delovanje našega modrega vladarja táko, da mu moremo in smemo vse zaupati. Kot osemnajstletni mladenič je prevzel cesar Franc Jožef I. cesarsko krono ter jo je nosil, da se je postaral pod njo; ves ta čas je pa vladal podložne in udane narode svoje po volji božji. Temu je najlepša priča njegova krona, ki je ostala

vedno tako lepa in svetla, kakor je bila dné 2. grudna 1848. l., ko je zasedel cesarski prestol.

Pa tudi v trnjevi kroni, katero je posadila Previdnost božja na glavo najplemenitejšemu knezu, kar jih pozna vesoljni svet, ne manjka danes nobenega bodočega trnja in prav lahko trdimo po vsi pravici:

„Noben vladar ni vladal tako blagodejno, pod nobenim vladarjem se ni Avstrija razvila tako uspešno, noben ni prejel od svojih narodov toliko dokazov ljubezni, pa tudi noben ni pretrpel toliko bolečin in prežil toliko britkih ur, kakor cesar Franc Jožef I.“

Svetovna zgodovina imenuje našega cesarja varuha svobode in miru, zaščitnika umetnosti in znanosti, branitelja sv. vere in cerkve, očeta ubogih, pospešitelja vseh človekoljubnih podjetij, značaj poln milosti, prisrčnosti in plemenitosti.

„Pobožen, pošten in pravičen, veren in odkritosrčen“ — tak je naš cesar.

IV.

Dajte cesarju, kar je cesarjevega.
(Sv. písmo.)

„Pobožen, pošten in pravičen, veren in odkritosrčen“ — tak je naš cesar. Kaj čuda torej, da letos, ko praznuje ta veliki vladar svoj zlati jubilej, tekmujejo vsi avstrijski narodi, vse kronovine, stanovi, društva in korporacije med sabo, kako bi lepše in dostojneje proslavili jubilejsko leto, leto velikega veselja, ko se slehern Avstrijec z navdušenjem pripravlja na srečni in veseli dan 2. grudna.

Štiristo let se že ni praznoval v kraljestvu Habsburžanov tak praznik. Cesar Friderik III., ki je umrl l. 1493., je bil edini Habsburžan, ki je vladal 58 let; za njim je pa vladal najdljé naš ljubljeni cesar Franc Jožef I.

Velik in redek patrijotiski praznik bomo torej praznovali letos dné 2. grudna. Patrijotiski prazniki so pa najugodnejše prilike, ob katerih je mladina najbolj dovzetna za vzbujanje patrijotiskega čuta, — patrijotizma. Šola mora pa biti tisto ognjišče, na katerem plapolaj in góri čisti avstrijski patrijotizem, učitelj pa tista moč, ki neli in kuri ta patrijotiski ogenj na tem ognjišču in ga prižiga v nedolžnih srcih mladine.

Mladina je bodočnost države in dobra šola je pa temelj, na katerem sloni državno blagostanje.

Zbrali smo se danes oh tej slovesni priliki, da se posvetujemo in sklepamo, kako bi veličastneje proslavljale ljubljanske mestne šole zlati jubilej plodonosnega 50 letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. K temu praznovanju nas silijo trije nagibi, in sicer:

- 1.) Avstrijsko domoljubje, ki ogreva naša srca.
- 2.) Ljubezen in hvaležnost do predobrega našega vladarja, ki je sê svojim modrim vladanjem povzdignil Avstrijo med prve države na svetu.
- 3.) Patrijotiski praznik cesarjevega zlatega jubileja sam, ki nam bo dal najlepšo priliko, naslikati otrokom vrline našega cesarja, da ga posnemajo v vsem ter postanejo taki, kakoršen je cesar sam: pobožni, pošteni in pravični, verni in odkritosrčni avstrijski domoljubi.

In ta spomenik avstrijskega domoljubja v srcih ljubljanske šolske mladine bo pa tudi v srcih še poznih potomcev neprestano vzbujal domovinska čutila ljubezni in udanosti do presvetlega vladarja in cele Habsburške hiše — naši deželni prestolnici v ponos, našemu narodu v čast, pomenljivemu letošnjemu letu pa v trajni spomin in proslavo.

V.

Vse za dom in za cesarja.

(Cesarska posem.)

Po naročilu sl. stalnega odbora sem sestavil v glavnih potezah načrt, kako praznuj šolska mladina v Ljubljani petdesetletnico Njegovega Velikanstva. Podrobni načrt bo pa sestavil danes izvoljeni „jubilejski odsek“, kateremu naj se blagovolijo poslati eventualni dodatni predlogi. Zamolčati pa ne smem, da je sl. občinski svet našega stolnega mesta na predlog in priporočilo bl. gospoda župana dovolil za to praznovanje 1200 glđ. podpore, za kar mu gre vsa čast in hvala.

Kako bo praznovala šolska mladina v Ljubljani petdesetletnico Nj. Velikanstva na podstavi sklepov „jubilejskega odseka“, bom poročal prihodnje leto.

Vdanostna izjava

~ ljubljanskega učiteljstva. ~

Sestavil E. Gangl.

Njega c. in kr. apostolskemu Veličanstvu !

Učiteljstvo slovenskih in nemškoslovenskih ljudskih šol v Ljubljani, zbrano pri današnji okrajni učiteljski konferenciji v proslavo petdesetletnice premodrega vladanja Vašega Veličanstva, se usoja v najgloblji udanosti in v najčistejši ljubezni položiti v premilostne roke Vašega Veličanstva izraze neomajne zvestobe do posvečene osebe Vašega Veličanstva in do prejasne vladajoče rodbine.

Po učiteljstvo polaga v znožje Najvišjega prestola prisego, da bo takisto v bodočnosti zbujalo in krepilo v srcih šolske mladine iskreno ljubezen, vdanost in zvestobo do Vašega Veličanstva in do preslavnih členov prejasne rodbine Habsburško - lotarinške.

Ljubljana, v 4. dan maj. srpana 1898.

I.

Šolska poročila.

A. Učiteljsko osobje.

a) Premembe med šolskim letom 1897/98.

Z razpisom visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 13. kimovca 1897, št. 2537, je bil imenovan podvodja in ekonom v knezoškofijskem seminarju g. Rok Merčun za tretjega stalnega kateheta na mestnih ljudskih šolah, ter se mu je poveril verouk na prvi mestni deški petrazrednici in v štirih nižjih razredih mestne dekliške osemrazrednice. — Vsled razpisa c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 25. kimovca 1897, št. 607, je ostal pomožni učitelj g. Henrik Petras tudi v tekočem šolskem letu kot suplent na zavodu; zaradi boleznj je dobil dopust od 12. sušca 1898 do konca tekočega šolskega leta. — G. Maks Josin, stalni učitelj, je bil od 2. vinotoka 1897 do konca tekočega šolskega leta zaradi boleznj na dopustu (razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 8. vinotoka 1897, št. 678 in z dne 16. svečana 1898, št. 104). Njegovim namestnikom je bil imenovan učiteljski kandidat g. Rudolf Vrabl (razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 8. vinotoka 1897, št. 678). — Namesto obolelega namestnega učitelja g. Henrika Petrasa je prevzela pouk izprašana učiteljska kandidatinja gospodičina Emilija Rojic (razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 13. sušca 1898, št. 159).

b) Učiteljski zbor ob koncu šolskega leta 1897/98.

1. Nadučitelj in šolski voditelj:

Andrej Žumer, stalni nadučitelj, odlikovan z zlatim križcem s krono za zasluge, je kot c. kr. okrajni šolski nadzornik na dopustu (razpis visokega c. kr. naučnega ministerstva z dne 12. rženega cveta 1895, št. 12975).

Jožef Maier, začasni voditelj, zastopnik učiteljstva v c. kr. mestnem šolskem svetu; oskrbnik šolskega vrta; voditelj cerkvenega petja pri šolski sv. maši; razrednik II. a razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete razen risanja, 18 tedenskih ur.

2. Katehet:

Rok Merčun, svetni duhovnik, stalni veroučitelj, je poučeval v vseh razredih verouk, 16 tedenskih ur. Razen tega je služil šolsko sv. mašo in šolsko mladino pripravljaj za vzprejem sv. zakramentov.

3. Razredni učitelji:

Valentin Kummer, stalni učitelj, razrednik III. a razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete, 23 tedenskih ur.

Ivan Belè, stalni učitelj, razrednik V. razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete, 25 tedenskih ur.

Jožef Travnar, stalni učitelj, razrednik I. a razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete razen petja, 17 tedenskih ur.

Jakob Furlan, stalni učitelj, varh zbirki učil in zalogi ubožnih knjig, razrednik IV. a razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete, 24 tedenskih ur.

Maks Josin, stalni učitelj, (od 2. vinotoka 1897 na dopustu).

Jurij Režek, stalni učitelj, razrednik IV. b razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete, 24 tedenskih ur.

Frančišek Galè, stalni učitelj, razrednik III. b razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete, 23 tedenskih ur.

Engelbert Gangl, stalni učitelj extra statum, knjižničar, razrednik I. b razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete in petje v I. a razredu, 19 tedenskih ur.

Henrik Petras, namestni učitelj, (od 12. sušca 1898 na dopustu).

Rudolf Vrabl, namestni učitelj, razrednik III. c razreda, je poučeval v tem razredu vse predmete in risanje v II. a razredu, 24 tedenskih ur.

Emilija Rojic, namestna učiteljica, razrednica II. b razreda, je poučevala v tem razredu vse predmete, 19 tedenskih ur.

Šolski sluga: Martin Svetè.

B. Učne knjige v šolskem letu 1897/98.

Razred	Verouk	Učni (slovenski) jezik	Nemski jezik	Računstvo	Petje
I.	<i>Mali katekizem ali krščanski nauk.</i> Katoliška tiskarna, cena 15 kr.	Razinger-Zumer: <i>Abecednik</i> za slov. ljudske šole, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, 1896, cena 20 kr.	—	dr. Fr. v. Močnik: <i>Računstvo I.</i> stopinja, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 30 h.	—
II.	<i>Mali katekizem</i> (glej I. razred!)	Razinger-Zumer: <i>Prvo berilo in prva slovnica</i> za drugi razred 4 in 5 razred. ljud. šol, pl. Kleinmayr & F. Bamberg, 1893, cena 24 kr.	—	dr. Fr. v. Močnik: <i>Računstvo I.</i> stopinja, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 30 h.	A. Nedvéd: <i>Starček</i> , I. stopinja, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, 1897, cena 20 kr.
III.	<i>Krati katekizem</i> v vprašanjih in odgovorih za ljudske šole ljubljanske škofije, J. Blaznik, cena 16 kr.	<i>Drugo berilo in slovnica</i> za občne ljudske šole; c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 70 h.	Praprotnik-Razinger-Zumer: <i>Prva nemška slovnica in prvo nemško berilo</i> za slovenske ljudske šole, pl. Kleinmayr & F. Bamberg, 1892, 35 kr.	dr. Fr. v. Močnik: <i>Računstvo II.</i> stopinja, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 40 h.	A. Nedvéd: <i>Starček</i> , II. stopinja, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, 1892, cena 20 kr.
IV.	<i>I. Katekizem</i> (glej III. razred!) — II. Dr. Schuster-Lesar: <i>Zgodbe sv. pisma</i> stare in nove zaveze za ljudske šole, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1894, cena 50 kr.	<i>I. Tretje berilo</i> za občne ljudske šole; c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 80 h. — II. Andrej Praprotnik: <i>Slovenska slovnica</i> , J. R. Milic, 1887, cena 32 kr.	I. J. Heinrich: <i>Lesen- und Sprachbüch</i> , fünfteil. Ausgabe, III. Th., Fr. Tempky, 13. Aufl., 1896, cena 50 kr. — II. <i>Tretja nemška slovnica</i> za občne ljud. šole, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 60 h.	dr. Fr. v. Močnik: <i>Računstvo II.</i> stopinja, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 40 h.	A. Nedvéd: <i>Starček</i> , III. stopinja, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, 1896, cena 30 kr.
V.	<i>I. Krati katekizem</i> , (glej III. raz.) — II. <i>Zgodbe sv. pisma</i> , (glej IV. raz.) — III. <i>Sveča listi in evangeliji</i> za nedelje in praznike tega leta in vse dni svetega postja; c. kr. šol.-knjiž. zaloga, 1893, cena 1 K.	I. P. Končnik: <i>Četrto berilo</i> za ljudske in nadejvalne šole; c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1897, cena 1 K 20 h. — II. P. Končnik: <i>Slov. slovnica</i> za občne ljudske šole, c. kr. šolsko-knjiž. zaloga, 1896, 90 h.	I. J. Heinrich: <i>Lesen- und Sprachbüch</i> , fünfteilige Ausgabe, IV. Theil, Fr. Tempky, 13. Auflage, cena 85 kr. — II. <i>Tretja nem. slovnica</i> za občne ljudske šole, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1892, cena 30 kr.	dr. Fr. v. Močnik: <i>Računstvo III.</i> stopinja, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 1896, cena 50 h.	A. Nedvéd: <i>Starček</i> , III. stopinja, pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, 1896, cena 30 kr.

C. Statistični pre-
na koncu šolskega

Razred	Število učencev 16./IX. 1897.	Med letom jih je			Število učencev 14./VII. 1898.	S t a r o s t					Vera rimsko- katoška	Po narod- nosti je		Stanuje jih	
		vstopilo	izstopilo	umrlo		6—7 let	7—12 let	12—13 let	13—14 let	nad 14 let		Slovencev	Nemcev	v Ljubljani	zunaj Ljubljane
I. a	52	3	4	—	51	10	40	1	—	—	51	51	—	49	2
I. b	51	4	1	—	54	24	30	—	—	—	54	54	—	43	11
II. a	62	1	1	1	61	6	54	1	—	—	61	61	—	52	9
II. b	58	4	2	—	60	—	59	1	—	—	60	60	—	51	9
III. a	53	—	—	—	53	—	40	8	4	1	53	53	—	49	4
III. b	53	1	3	1	50	—	33	14	2	1	50	50	—	47	3
III. c	51	1	2	—	50	—	33	9	7	1	50	50	—	43	7
IV. a	56	10	2	—	64	—	45	5	12	2	64	64	—	62	2
IV. b	56	8	6	—	58	—	23	16	15	4	58	58	—	52	6
V.	63	8	1	—	70	—	27	19	19	5	70	70	—	61	9
Skupaj	555	40	22	2	571	40	384	74	59	14	571	571	—	509	62*
o/o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	100	—	89/14	10/86
V primeri z lanskim letom več (+) manj (—)	+30	—	—	—	+35	—	—	—	—	—	+37	—2	+25	+10	—

*) Hrušica 1, Kleče 1, Moste 9, Selo 4, Šiška 31, Štepanja Vas 14, Vič 2.

gled učencev

leta 1897/98.

Šolo jih je obi- skovalo	Število kaznij				Za višji razred, oziroma za izpust je		Neizpranih je ostalo	Ustanove so uživali	Znesek ustanove	Ukovino je pla- čevalo			Za vstop v srednjo šolo se jih je oglasilo				
	prav pridno	pridno	manj pridno	zanikarno	Zaradi slabega obiskovanja je bilo kaznovanih	zapornih				denarnih	spodobnih	nesposobnih		gld.	celo	pol	nič
47	3	1	—	—	—	—	40	11	—	—	—	4	47	—			
52	1	1	—	—	—	—	46	8	—	—	—	6	1	47	—		
58	3	—	—	—	—	—	50	11	—	—	—	6	1	54	—		
54	3	3	—	—	—	—	45	15	—	—	—	6	4	50	—		
52	—	—	1	1	—	2	40	13	—	—	—	8	5	40	—		
45	3	2	—	—	—	—	39	11	—	1	50	1	4	45	—		
46	2	2	—	—	—	—	33	17	—	—	—	3	2	45	—		
63	1	—	—	—	—	—	53	11	—	1	50	2	9	53	26		
50	7	1	—	—	—	—	43	15	—	—	—	9	1	48	23		
67	3	—	—	—	—	—	59	11	—	—	—	8	5	57	41		
534	26	10	1	1	—	2	448	123	—	2	100	49	36	486	90		
93/52	4/56	1/74	0/18	0/18	—	—	78/46	21/54	—	—	—	8/58	6/31	85/11	—		
+ 0/04 %	— 0/10 %	— 0/12 %	+ 0/18 %	— 0/56 %	—	—	+3/82 %	—3/08 %	— 0/74 %	—	—	+9	—8	+34	—4		

Č. Uredba pouka.

Ves pouk je urejen v zmislu razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta od dne 19. velikega srpana 1885. l. št. 1232.

Porazdelitev učencev v posamezne razrede in oddelke, število učnih ur za posamezne predmete, učni smoter in razdelitev učne tvarine določuje „učni načrt za petrazredne ljudske šole, na katerih je drugi deželni jezik obvezen predmet“, kateri načrt se je objavil z razpisom deželnega šolskega sveta Kranjskega z dne 25. kimovca 1886, št. 2439 ex 1884.

Po tem učnem načrtu je za posamezne predmete določeno nastopno število tedenskih učnih ur in sicer:

Učni predmet	Razred				
	I.	II.	III.	IV.	V.
Veroznanstvo	1	1	2	2	2
Učni jezik (slovenski) . .	12	10	4	4	3
Drugi deželni jezik (nemški)	—	—	7	5	5
Računstvo in oblikoslovje .	$\frac{8}{2}$	4	4	4	4
Prirodoznanstvo	—	—	1	2	3
Zemljepis in zgodovina . .	—	—	1	2	4
Pisanje	—	2	2	2	1
Risanje	—	$\frac{2}{2}$	1	2	2
Petje	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$
Telovadba	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	2	2	2
Skupaj	19	20	25	26	27

D. Knjižnica.

Otroška knjižnica za vsakdanje učence je dobila od mestne občine letne dotacije 27 gld. 50 kr., knjižnica za rokodelske učence in učiteljska knjižnica nimata stalnih dohodkov.

Otroška knjižnica šteje koncem leta 1421 zvezkov (lani 1374); pomnožila se je deloma po nakupu, deloma po darovih za 47 zvezkov.

Po nakupu so se pridobile: Borislav, Spominski listi iz avstrijske zgodovine (po 5 izt.); J. Leban, Sto beril za otroke (po 3 izt.); J. Alešovec, Vojska na Turškem (po 2 izt.); A. Kržič, Vrtec in Angeljček 1897 (po 2 izt.); Ivo Trošt, Pri stricu (Zabavni listi za slovensko mladino, po 5 izt.); I. Zoré, Pomladni glasi, VIII. zv. (po 2 izt.); A. Kosi, Zabavna knjižnica, VII. zv. (po 3 izt.); J. Leban, Na različnih potih (po 3 izt.); A. Kosi, Sto narodnih legend (po 3 izt.).

Po eno knjigo sta darovala knjižnici gospod župan Ivan Hribar in gospod katehet Rok Merčun. Slavni občinski svet ljubljanski je daroval devet iztisov Gabrščekove „Knjižnice za mladino“. Nekaj knjig so darovali učenci Kavčič, Smrekar, Vrančič, Drovenik, Vadnov, Lipovšek, Peklaj in Velkovrh.

Knjižnica je vpisana v družbo sv. Mohorja.

Izposodilo se je 593 učencem 278 knjig.

Knjižnica za rokodelske učence šteje koncem leta 263, ona za učitelje pa 1160 zvezkov.

Knjižničar: **Engelbert Gangl.**

E. Zbirka učil,

s katero je združena stalna razstava.

Za napravo učil je dobila šola od mestne občine letne dotacije 77 gld., ki se je porabila za nakup novih učil.

Zbirki so prirasla sledeča učila in sicer:

Nazorni nauk:

Poočitovanje izdelovanja jeklenih peres in svinčnikov (dar g. Jožefa Maierja). — Navadni panj. — Poočitovanje bombaževih izdelkov (dar gdč. Jakobine Naglasove).

Računstvo:

Meter.

Zemljepis in zgodovina:

12 kromofotografičnih podob v okvirjih: Benetke (4 slike). — Napolj. — Gradec. — Miramare. — Pompej. — Schönbrunn. — Sveta Kri. — Vesuv. — Ortler. — Veliki Klek. — Zvezdišče. — Hardt, zemljevid Palestine (2 kom., jeden je dar občinskega sveta ljubljanskega). — Zemljevidni obrisek Avstrije (3 kom.) in Kranjske (3 kom.). — 18 grbov avstrijskih kronovin. — Cesarski orel od papirne mase. — Becker in Geiger, zgodovinske podobe: Rudolf Habsburški pri smrli Otokarja. — Kolumb v Palosu. — Atila na potu v Galijo. — Janez Sobieski pred Dunajem. — Marija Terezija

jemlje slovo od svoje hčere Marije Antonije. — Bogomir Buljonski odklanja kraljevo krono. — Friderik Krasni se vrne v zapor. — Štefan, kralj ogrski, dá svojim podložnikóm ustavo. — Pole s podobami za šolo in dom, izdaja družba za razmnoževalno umetnost na Dunaju, 35 listov (10 listov je podarila c. kr. šolsko-knjižna zaloga na Dunaju).

Prirodopis:

Mušnica in goban, modela. — Magnetovec. — Stržek, tašica, krivoljun, kalin, zelena žolna, črna žolna, vodomec (podmašeni). — Žitno klasje.

Različno:

Fr. Gabršek, Nazorni pouk. — Zbirka šolskih knjig (9), ki so v rabi v ljudskih šolah na Kranjskem (dar gdč. Emilije Gusl). — 2 omarici za razstavo sadja. — 4 napisi, v različnih pisavah (dar mestnih učiteljev gg. Iv. Krulca in Ant. Razingerja). — Podoba sv. Alojzija v okvirju (dar kateheta g. Roka Merčuna).

Varh zbirki učil: **Jakob Furlan.**

G. Šolski vrt.

Za vzdrževanje šolskega vrta daje mestna občina letno dotacijo 60 gld. S to dotacijo so se izvedla na šolskem vrtu nastopna dela:

Nasadila so se na novo razna drevesa in grmi, in sicer: 4 jelke, bor, 2 murbi, mandeljnovce, 2 dišeča grma, 2 šimširja, 2 *Cydonia japonica*, belocvetoči španski bezek, bega (potaknjenci) i. dr. Poleg teh so se nasadile cvetice: malva, 37 klinčkov, 4 potonike, 6 rož, 2 pritlični roži, 18 mesečnih rož, limonovec, vrbene, naprstec, mačehe in mnogo drugih. Zdravilskim zeliščem so se uvrstila na novo: meta, metlika, melisa, luštrek, sivka, rabarbara, rožmarin, natrsk, baldrijan in arnika. V senčnih kotih med šolskimi trakti in telovadnico pomnožilo se je za senčne lege primerno izbrano domače grmičevje in praprojtje. V sredo večje skupine se je vsadila na novo nabavljena palma „*Chamaerops excelsia*“, ki že sedaj presega s svojim velikim perjem sosede svoje, ščasoma pa zna postati pravi kras vrta. Ob zidu vrta se je nastavil bršljan, na zahodni strani poslopja in telovadnice pa se je pomnožila divja trta. — Lansko leto nakupljeno pritlično sadno drevje se je pomnožilo za dve hruški in dve marelici, katere je dobila šola brezplačno kot ud kmetijske družbe. Uspeva vse povoljno; deloma so bila drevesa že letos polna cvetja, a neugodno vreme ob času cvetenja je zamorilo skoraj vse, sicer bi se bil sad radi bujnejše rasti moral itak uničiti. Obstali sta le dve ananas rajneti, dve Dielovi maslenki in štiri hruške Kralj viterberški. Pri nekaterih oblikovcih je bilo radi pravilneje oblike pri privezovanju na žico pomagati začasno z malimi kolci. Lansko leto pravilno obrezana in v podobi palmete s šestimi vejami privezana hruška je takoj letos cvetela in dva sadu obdržala, ko je prej le divjala. — Pomladanske cvetice, ki so se presadile lansko leto iz proste narave, so se kaj lepo zaplodile; pomnožile so se letos še z nekaterimi planinskimi cvetkami.

Za praktični realni pouk se je nasejala, oziroma nasadila tudi raznovrstna poljščina in povrtnina.

O poletnem času so se učenci na vrtu telovadili in igrali; tudi so se o lepem vremenu med odmorom po drugi učni uri dopoldne in v času pred začetkom popoldanskega pouka vodili na vrt, da so si ogledali nasade.

Oskrbnik vrta: **Jožef Maier.**

H. Zdravstveno stanje.

Zdravstveno stanje šolske mladine je bilo letos kaj ugodno, torej tudi šolsko obiskovanje prav dobro. Pouk se zaradi nalezljivih bolezni ni nikdar prekinil. Umrli sta tekom leta 2 učenca, in sicer:

Vernik Frančišek, učenec II. a razreda.

Mohar Anton, učenec III. b razreda.

Šolska mladina z učitelji je spremila oba učenca k večnemu počitku.

Pri vpisovanju v šolo se je zahtevalo od otrok, da se izkažejo, ali imajo kozé stavljene. Dotični zapisnik ima nastopne podatke :

Spričevalo o stavljenji kôz je imelo	Kôz ni imelo stavljenih	Kozé je imelo stavljene		V šoli so se kozé stavile in sicer			
		brez uspeha	z uspehom pa brez spričevala	v prvič	v drugič ali tretjič	z uspehom	brez uspeha
506 učencev	12 učencev	2 učencev	51 učencev	12	220	232	—
				232 učencem		232 učencem	

Kozé je v šoli stavil mestni zdravnik g. dr. Illner.

I. Stalna razstava učil.

Med učiteljstvom in med prijatelji šolstva raste od leta do leta zanimanje za stalno razstavo učil, ki je od lanskega leta zopet izdatno napredovala. Pomnožila se je z najrazličnejšimi in zanimivimi predmeti in podobami iz nazorne nauka, prirodopisja, zemljepisja in zgodovine. Te predmete je nabavilo šolsko vodstvo za onih 50 gld. letne dotacije, ki jo daje razstavi mestna občina ljubljanska. Obogatili pa so razstavo z lepimi lastnimi izdelki ali z drugimi poučnimi predmeti nekateri člani ljubljanskega učiteljstva. — Stalna razstava učil je vsakemu na vpogled. Kdor si jo hoče ogledati, naj se zglesi pri voditeljstvu I. mestne deške šole. — Jeseni sta razstavila magistratni tajnik gosp. dr. Ivan Jan in nadučitelj v Gorjah gosp. Jožef Žirovnik v I. mestni šoli v dveh ličnih omaricah 16 različnih vrst hrušk in 17 raznoličnih jabolčnih vrst. Tudi ta okusno narejena sadna razstava je imela obilo obiskovavcev, ki so se priznalno in pohvalno izražali o plemenitem sadjerejstvu omenjenih gospodov razstavljavcev. — Stalna razstava je združena z zbirko učil I. mestne deške ljudske šole. Letošnji prirastek je razviden v odstavku „E. Zbirka učil“.

K. Letopis.

Šolsko leto 1897/98. se je pričelo dné 16. in 17. kimovca 1897. l. z vpisovanjem učencev, dné 18. kimovca s sv. mašo in z rednim poukom dné 20. kimovca 1897. l. — Od dné 1. vel. travna dalje se je začel popoldanski pouk ob 3. uri. — Šolska naznanila so prejeli učenci dné 30. listopada 1897. l., 12. svečana, 30. mal. travna 1898. l. in na dan sklepa šolskega leta.

V začetku šolskega leta se je vpisalo v IV. razred nekoliko manj učencev kakor lani, zato se je opustil letos IV. c razred; za III. razred pa se je oglasilo toliko učencev, da se je moral otvoriti III. c razred. Zavod je štel v tem letu 2 prva, 2 druga, 3 tretje, 2 četrta in 1 peti, skupaj 10 razredov.

Glasom razpisa c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 31. malega srpana 1897, št. 469, je izrekel c. kr. mestni šolski svet začasnemu voditelju Jožefu Maierju priznanje za skrbno in uzorno vodstvo prve mestne petrazrednice.

— Z razpisom z dne 18. vinotoka 1897, št. 3024, je priznal visoki c. kr. deželni šolski svet učitelju Maksu Josinu prvo petletnico.

Dne 15. malega srpana lanskega leta, na dan šolskega sklepa, ob 6. uri 53. minuti zjutraj je prestrašil zopet močen potres ljubljansko prebivalstvo. Napovedane zahvalne šolske sv. maše ni bilo, ker se je bilo bati novih potresnih sunkov in ker so bili otroci vsi prestrašeni. Učenci so v posameznih razredih zapeli cesarsko pesem ter dobili šolska naznanila in letna poročila. Potres ni napravil na šolskem posloppju posebne škode; le v prvem in drugem nadstropju je odpadlo od stropa šolskih sob in hodnika precej ometa. — Dne 10. vinotoka 1897. l. so se izkopali umrjoči ostanki preslavnega učenjaka Jerneja Kopitarja na pokopališču sv. Marka na Dunaju, ter prepeljali v Ljubljano in tukaj pokopali pri sv. Krištofu. Slovesnega pogreba, ki se je vršil dne 12. vinotoka, so se udeležili tudi učitelji tukajšnje šole. — Meseca listopada 1897. l. je imelo na tukajšnji šoli pred izpraševalno komisijo šest učiteljev učni poskus za preskušnjo učne usposobljenosti. — O božiču 1897. l. se je napravil na šolskem posloppju nad lišnimi vrati napis iz pločevinastih črk: Prva mestna deška ljudska šola. — Dne 5. svečana 1898. l. ob 2. uri 35. minuti popoldné, med šolskim poukom, se je čutil rahel potresni sunek, ki ni povzročil nikakršnega strahu in poškodbe v šoli. — Dne 14. svečana 1898. l. je umrl po kratki bolezni učitelj na drugi mestni deški petrazrednici gosp. Frančišek Kokalj, ki je služboval v šolskem letu 1862/63 kot pomožni učitelj na tukajšnji šoli. Blag mu spomin! — Meseca svečana 1898. l. je dobilo šolsko poslopje električno razsvetljava, katera se je vseskozi dobro obnesla. Vpeljala se je v tri šolske sobe, v sobi za učila, v zbornico, v telovadnico, v voditeljevo pisarno in na hodnike. Vsega skupaj je 36 žarnic, in sicer 32 žarnic po 16, in 4 žarnice po 25 normalnih sveč. — Od meseca malega srpana lanskega leta do meseca malega travna 1898. so se vršile seje občinskega sveta ljubljanskega v telovadnici tukajšnje šole, ker se je prenavljala mestna dvorana. — Dne 25., 27. in 29. malega travna 1898. l. so bile v tukajšnji telovadnici dopolnilne volitve v občinski svet. — Dne 20. velikega travna 1898. l. se je udeležila šolska mladina z učitelji slovesnega vzprejema presvetlega knezoškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča.

Šolska mladina je imela nastopne bogoslužne vaje: Dne 4. vinotoka 1897. l. je šola praznovala god Njega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. in dne 19. listopada 1897. l. god Nje Veličanstva presvetle cesarice Elizabete s slovesno sv. mašo v cerkvi presvetega Srca Jezusovega. Dne 12. svečana 1898. l. se je I. polletje sklenilo s sv. mašo. — Od 2. dne meseca velikega travna dalje je bila v isti cerkvi vsak ponedeljek in sredo ob 1/48. uro šolska sv. maša, katero je oskrboval katehet Rok Merčun in katere se je udeleževala šolska mladina z učiteljstvom vred. Č. oo. Lazaristi so v ta namen radovoljno šoli prepustili cerkev in orgle. Pri sv. maši je popevala zborna vsa šolska mladina. Cerkveno petje je vodil in na orglah spremljal voditelj Jožef Maier, ki je v ta namen večkrat imel skupne pevske vaje s harmonijem v telovadnici. — Praznik sv. Alojzija in ob enem prvo sv. obhajilo se je obhajalo 21. rženega cveta kaj slovesno. Med sv. mašo, katere so se udeležili vsi učenci tukajšnje šole, je bilo prvo sv. obhajilo, pred katerim je g. Rok Merčun s primernimi, lepimi besedami ogovoril obhajance in starše. V prvič je pristopilo k Božji mizi 87 učencev. Po cerkvenem opraviu so se zbrali prvoobhajanci v lepo ozaljšani telovadnici, kjer jih je pogostil g. katehet s kavo, z raznim pecivom in drugimi jestvinami; vrh tega jim je podaril razne spominke. To slovesnost je počastil s

svojo navzočnostjo c. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. Frančišek Levec z gospo soprogo, mnogo odličnih dam, učiteljev in roditeljev. — Šola se je korporativno udeležila slovesnega cerkvenega obhoda sv. Rešnjega Telesa pri stolni cerkvi. — V teku leta je šolska mladina trikrat prejela zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

Okrajna učiteljska konferencija učiteljstva mestnih slovenskih in nemško-slovenskih ljudskih šol je bila dné 4. malega srpana v lepo okrašeni telovadnici tukajšnje šole. Vršila se je letos posebno slovesno v proslavo petdesetletnega vladanja Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa Prvega. C. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. profesor Frančišek Levec je opisoval v daljšem govoru razvoj in napredek ljudskih šol v Ljubljani od leta 1848. do 1898., in ob sklepu so učitelji navdušeno zapeli cesarsko pesem.

Domačih konferencij je imelo učiteljstvo v teku leta 12, pri katerih se je obravnavalo o došlih razpisih in ukazih, o šolskem redu, o podporni zalogi za uboge učence, o oproščenju od ukovine, o nakupu učil, o vedenju učencev, o učnih knjigah, o učnih uspehih in napredku pri pouku in o šolskih stvaréh sploh.

C. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. profesor Frančišek Levec je nadzoroval šolo dné 16., 19. malega travna in 14., 16., 17., 21. in 23. velikega travna 1898. l. Ogledal si je pismene in risalne izdelke vseh razredov od vsega leta, nadzoroval pouk v raznih predmetih v vseh razredih ter učence tudi sam izpraševal, pregledal razredne uradne spise in vodstveno poslovanje v voditeljevi pisarnici. Po izvršenem nadzoroivanju je sklical učiteljstvo k posebni konferenciji. Tu je razpravljajal stanje pouka in vzgoje in podal potrebna navodila. Dné 17. in 22. listopada 1897. l., 3. in 7. velikega travna 1898. l. je nadzoroval pouk v verstvu nadzornik za verouk preč. gosp. kanonik Andrej Zamejic.

Običajno šolsko veselico so imeli učenci dné 11. velikega travna na Gorenjem Rožniku, kjer je bila najprej v cerkvi sv. maša, pri kateri so učenci peli, potem pa skupni zajutrek, prosto razveseljevanje, katero se je opoldne končalo s cesarsko pesmijo. — Razen tega izleta pa so se posamezni razredi tudi izpeljavali v prosto prirodu v svrhu praktičnega pouka v zemljepisju in spoznavanja prirode ter v ta namen tudi pohajali v deželni muzej Rudolfinum.

Kakor druga leta, je imela šola oziroma šolska mladina tudi v letošnjem šolskem letu mnogo podpornikov in dobrotnikov. V prvi vrsti je imenovati slavno kranjsko hranilnico, ki je velikodušno darovala v podporo ubogim učencem vsakdanje šole 200 gld., rokodelčičem v obrtni pripravljajni šoli pa 50 gld. Iz te podpore so dobivali ubogi učenci vse leto pisalno in risalno orodje in v začetku leta šolske knjige. — Iz podpore c. kr. šolsko-knjižne zaloge na Dunaju je c. kr. mestni šolski svét odmeril tej šoli ubožnih knjig v vrednosti 11 gld. 35 kr. Za oddane kupone iz učnih knjig pl. Kleinmayr-Bambergove zaloge je šola dobila ubožnih knjig v vrednosti 4 gld. 29 kr. in iz F. Tempskega zaloge v Pragi v vrednosti 3 gld. 55 kr. — Odbor narodnih gospá in gospodičen, kateremu načeluje preblagorodni gospod cesarski svétnik Ivan Murnik, je preskrbel 43 ubogim učencem te šole zimsko obleko, katera se jim je razdelila kot božično darilo. Razdelitev se je vršila dne 23. grudna 1897. l. v lepo okrašeni telovadnici. K tej razdelitvi so prišli tudi dečki in deklice iz drugih

mestnih ljudskih šol, katerim se je tudi namenila obleka, tako da je bilo 197 otrok obdarovanih. Poleg obleke so vsi otroci dobili štruco in drugo pecivo.

Povodom šolske veselice na Rožniku je mestni župan ljubljanski gosp. Ivan Hribar daroval za uboge učence 20 gld., tako, da se je moglo 100 ubožnih učencev udeležiti veselice. — Slavni občinski svet ljubljanski je podaril šoli 36 zvezkov Andrej Gabrščekove „Knjižnice za mladino“, kateri so se deloma vložili v tukajšnjo šolarsko knjižnico, deloma pa razdelili med marljive učence. — Tukajšnji trgovec g. Jožef Petrič je podaril ubogim učencem te šole nad 700, trgovec g. Ivan Bonač pa 40 raznih pisank.

Kakor druga leta, dobivali so nekateri ubogi učenci tudi letos brezplačno hrano in sicer:

1. v hiralnici sv. Jožefa	3 učenci (s stanovanjem)
2. v knezoškofijski Alojznici	1 učenec
3. v knezoškofijskem seminarju	1 „
4. v zasobnih hišah	10 učencev
5. pri č. č. m. m. Ursulinkah	5 „
6. pri č. č. o. o. Frančiškanih	1 učenec
7. v ljudski in dijaški kuhinji	9 učencev

Skupaj 30 učencev.

Vsem tem milim dobrotnikom in podpirateljem šole in šolske mladine bodi presrčna zahvala: Bog povrni! Bog nam jih ohrani od prvega do zadnjega tudi nadalje še naklonjene šoli in ubogi šolski mladini!

Šolsko leto se je sklenilo dné 14. malega srpana. Po slovesni sv. maši, po kateri so otroci navdušeno peli zahvalno pesem in avstrijsko himno, se je vrnila mladina z učiteljstvom v šolo, kjer so se razdelila šolska naznanila, izpustnice in letna poročila.

L. **Važnejši ukazi in odredbe šolskih oblastev.**

Okrožnica c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 18. kimovca 1897, št. 596, opozarja na „Prvo nemško vadnico za slovenske občne ljudske šole, spisala H. Schreiner in dr. J. Bezjak“, katera je izšla v c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 28. vinotoka 1897, št. 634, naroča na podstavi razpisov visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 17. malega travna 1897, št. 843, in z dné 20. kimovca 1897, št. 1943, vodstvu in učiteljskemu zboru, da morajo imeti posebno pažnjo na duševno in telesno zanemarjene otroke.

Okrožnica generalnega ravnateljstva c. kr. priv. južne železnice z dné 26. listopada 1897, naznanja pogoje, ki dajejo pravico učencem ljudskih šol prositi za znižano vožnjo iz kraja, kjer se šolajo, domu in nazaj.

Razpis mestnega magistrata ljubljanskega z dné 11. grudna 1897, št. 41.786, pozivlja vodstvo na podstavi naročila visokega c. kr. deželnega predsedstva z dné 7. grudna 1897, št. 41.786, naj se pouči mladina, da ne bo poškodovala izolatorjev pri telegrafičnih vodilih in električnih napravah, sicer se bo zakonito kaznovala.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 18. grudna 1897, št. 958, s katerim se pozivlje učiteljstvo na podstavi ukaza visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 14. grudna 1897, št. 3552, naj se udeležuje opazovanj potresnih prikazni, katera vodi c. kr. akademija, prirodopisni in matematični oddelek, v ta namen ustanovljena komisija.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 23. svečana 1898, št. 83, odobruje predlog tukajšnjega učiteljskega zbora, naj se v I. letniku obrtne pripravljavnice opusti pouk v risanju in tisti čas vpelje pouk v branju.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 30. prosinca 1898, št. 71, določuje na podstavi razpisa visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 25. prosinca 1898, št. 87, da je odpraviti iz tukajšnje šole zvezke založnika Jožefa Petriča v Ljubljani, ker ne ustrezajo zakonitim predpisom.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 1. svečana 1898, št. 77, naznanja dodatno k razpisu slavnoistega z dné 18. grudna 1897, št. 958, da je imenovala cesarska akademija znanosti profesorja Ferdinanda Seidl-a v Gorici potresnim referentom za Kranjsko, kateremu naj se pošiljajo vsa potresna poročila.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 5. sušca 1898, št. 145, razglašá ukaz visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 28. svečana 1898, št. 587, ki določa na podstavi odredbe visokega ministerstva za bogočastje in nauk z dné 30. prosinca 1898, št. 707, da mora biti pri izbori učnih knjig merodajna le pedagogiško-didaktiška vrednost knjige, a da se ne sme nikoli ozirati na kakoršnekoli finančialne prednosti. Ko bi se pa primerilo, da dovoljujejo spisovavci ali založniki zaradi vpeljave njihovih knjig šolskim voditeljem ali učiteljem finančialne prednosti v katerikoli namen, bi se dotičnemu učilu dovolitev za učno uporabo nikakor ne dala, oziroma bi se mu odvzela.

M. Začetek šolskega leta 1898/99.

Šolsko leto 1898/99. se prične dne 16. in 17. kimovca 1898. l. z vpi-sovanjem bivših in sprejemanjem novih učencev; dne 19. kimovca je poklicanje sv. Duha in dne 20. kimovca 1898. l. se prične redni pouk. Vpiso-vanje se bode vršilo v šolskem poslopju v Poljskih ulicah.

Zglašati se je s šolskim naznanilom. — Vsak učenec naj prinese krstni listek s seboj. — Kdor pa še ni pohajal te šole, mora se izkazati o stavljenci kôz, ako so se mu že stavile in ima dotično spričevalo.

V Ljubljani, dné 14. malega srpana 1898. l.

Vodstvo.

II.

Imenik učencev.*)

I. a razred.

Adamič Avguštín iz Ljubljane.	Lunka Francíšek iz Žirov.
Andlovec Jožef iz Ljubljane.	Malin Jožef iz Ljubljane.
Bernot Jožef iz Ljubljane.	Matijašič Leopold iz Ljubljane.
Bertram Oton z Divač.	Nabernik Leopold z Dovjega.
Bolha Pavel iz Ljubljane.	Nachtigall Rudolf iz Borovnice.
Breceljnik Alojzij iz Ljubljane.	Oevirk Jožef iz Ljubljane.
Canker Alojzij iz Ljubljane.	Ogorevec Anton iz Pišeč.
Cunder Ignacij iz Most.	Pogorelec Karol iz Ljubljane.
Cunder Janez s Črnuč.	Poženelj Julij iz Ljubljane.
Črne Avguštín z Dvora.	Prepeluh Francíšek iz Ljubljane.
Črne Janez iz Most.	Prepeluh Janez iz Ljubljane.
Dovč Valentin iz Ljubljane.	Pribošič Janez iz Ljubljane.
Franc Viljem iz Ljubljane.	Remškar Avguštín iz Ljubljane.
Gervocs Jožef iz Sve Svecíne (Hrvatska).	Rihar Anton iz Ljubljane.
Golob Janez iz Ljubljane.	Sattler Leopold iz Ljubljane.
Gorup Karol iz Ljubljane.	Selan Francíšek iz Ljubljane.
Janež Anton iz Ljubljane.	Siard Anton iz Ljubljane.
Jenko Jožef iz Ljubljane.	Schulz Karol iz Ljubljane.
Jerančić Janez iz Most.	Tomec Stanislav iz Ljubljane.
Jevnikar Francíšek iz Ljubljane.	Tršan Janez iz Ljubljane.
Kos Alojzij iz Ljubljane.	Vojska Matija iz Ljubljane.
Kovač Janez iz Ljubljane.	Vončina Francíšek iz Ljubljane.
Kožinec Alojzij iz Ljubljane.	Zore Jožef iz Ljubljane.
Kuhelj Miroslav iz Ljubljane.	Židan Alojzij iz Ljubljane.
Lavrič Francíšek iz Ljubljane.	Žirovnik Pavel iz Ljubljane.
Leben Viljem iz Ljubljane.	

I. b razred.

Bearzatto Gabrijel s Sela.	Lavtar Janez iz Ljubljane.
Berčić Melhijor iz Most.	Lebes Jožef iz Moravč.
Blaznik Karol iz Trsta.	Lušin Adolf s Hriba (Dolenjsko).
Cerar Anton iz Ljubljane.	Marenčić Avguštín s Sela.
Dejak Karol iz Ljubljane.	Marinčec Vincencij iz Ljubljane.
Dev Rajko iz Ljubljane.	Medič Albert iz Poreča (Istra).
Hočevar Jakob iz Ljubljane.	Naglič Milko iz Ljubljane.
Hušky Janez iz Ljubljane.	Naglič Slavko iz Ljubljane.
Indof Viktor iz Ljubljane.	Obreza Anton iz Ljubljane.
Jurič Francíšek iz Ljubljane.	Osredkar Janez iz Ljubljane.
Kavčič Karol z Vrhnike.	Peklaj Matija iz Ljubljane.
Keber Jernej iz Štepanje Vasí.	Platnar Janez iz Št. Vida nad Ljubljano.
Komac Anton iz Ljubljane.	Poljanec Leon iz Ljubljane.
Kržan Pavel iz Ljubljane.	Požlep Feliks iz Ljubljane.
Kušar Jožef iz Loža (Notranjsko).	Požlep Rudolf iz Ljubljane.

*) Debelo tiskani so odličnjaki.

Preskar Anton iz Ljubljane.
Ravnikar Gabrijel iz Ljubljane.
 Sajovic Vincencij iz Ljubljane.
Selan Janez iz Štepanje Vasi.
 Semič Jožef iz Ljubljane.
Sever Francišek iz Ljubljane.
Skaberné Milan iz Ljubljane.
 Skala Janez iz Ljubljane.
 Sottlar Alojzij iz Ljubljane.
 Sottlar Benedikt iz Ljubljane.
 Staré Viktor iz Domžal.
 Sušnik Rajko iz Ljubljane.

Svetek Miloslav iz Ljubljane.
 Škofic Lovro iz Ljubljane.
 Štrus Albin od D. M. v Polju.
 Štrus Francišek iz Ljubljane.
 Tesar Ludovik iz Ljubljane.
 Vojska Karol iz Ljubljane.
Vrančić Ciril s Save pri Litiji.
Vrhovec Dragotin iz Novega Mesta.
 Wernig Jožef iz Ljubljane.
 Walhar Francišek iz Ljubljane.
 Zorman Vincencij iz Ljubljane.
 Zupin Francišek iz Ljubljane.

II. a razred.

Babič Jožef iz Dobrepolj.
 Bonač Janez iz Ljubljane.
 Brajar Francišek iz Ljubljane.
Bricelj Francišek iz Most.
 Čadež Avguštín iz Škofje Loke.
Čuden Francišek iz Trbovelj.
 Dimic Ciril iz Ljubljane.
 Dolenc Oroslav iz Ljubljane.
 Drmastija Ignacij iz Jezice.
 Erzín Gabrijel iz Ljubljane.
 Eyberger Friderik iz Ljubljane.
 Falout Edvard iz Cirknega (Goriško).
 Golob Anton iz Ljubljane.
 Habijan Jožef iz Smartnega pri Litiji.
 Hiti Vincencij iz Ljubljane.
 Humski Francišek iz Ljubljane.
Jan Jožef iz Ljubljane.
Javornik Jožef iz Zaljine.
 Jelčić Janez iz Sromelj (Stajersko).
 Jeras Francišek iz Ljubljane.
 Kalar Jakob iz Ljubljane.
 Kastelic Avguštín iz Ljubljane.
 Kefer Alojzij iz Ljubljane.
 Kobalt Otomar iz Mengša.
 Kosec Jožef iz Zeleznikov.
 Kregar Avguštín iz Štepanje Vasi.
 Kunaer Pavel iz Ljubljane.
Lasnik Francišek iz Ljubljane.
Levec Roman iz Ljubljane.
 Logar Alojzij iz Ljubljane.
 Lukniš Janez iz Ljubljane.

Malin Ivan iz Ljubljane.
 Matjašič Jožef iz Ljubljane.
 Mekinda Jožef iz Ljubljane.
 Mlakar Jožef iz Ljubljane.
 Pirh Emilij iz Siska.
 Pogačnik Albin iz Ljubljane.
 Potokar Jakob iz Štepanje Vasi.
 Požlep Alojzij iz Plešenic.
 Prepeluh Milan iz Ljubljane.
Rabič Avguštín iz Preske.
Reš Francišek iz Kranja.
Rohrman Janko iz Ljubljane.
Sečnik Jožef iz Samotorice.
 Sega Vekoslav iz Sežane.
 Selan Jakob iz Ljubljane.
Stor Stanko iz Ljubljane.
 Strle Maks iz Ljubljane.
 Strle Rudolf iz Ljubljane.
 Sremrov Ignacij iz Ljubljane.
 Škrjanec Miha od sv. Helene.
 Štrukelj Alojzij iz Ljubljane.
 Tavčar Ivan iz Ljubljane.
 Tomšič Henrik iz Hoč (Stajersko).
 Twrdi Valter iz Ljubljane.
 Verbič Anton iz Hrušice.
Vrhovec Stanislav iz Novega Mesta.
 Wimmer Francišek iz Banne pri Trstu.
Zadnikar Jožef iz Ljubljane.
 Zajec Francišek iz Ljubljane.
Zaletel Rudolf iz Ljubljane.

II. b razred.

Acetto Viktor iz Ljubljane.
 Anžič Anton iz Ljubljane.
 Anžič Janez iz Štepanje Vasi.
 Arko Anton iz Ljubljane.
Benedik Ciril iz Ljubljane.
 Bernard Francišek iz Ljubljane.
 Bernard Jožef iz Ljubljane.
 Bitenc Janez iz Ljubljane.
 Čibi Leopold z Zidanega Mosta.
 Črne Alojzij z Dvora.
 Črne Janez iz Štepanje Vasi.
 Črne Maks iz Ljubljane.
Eržišnik Alojzij iz Ronchi pri Gorici.

Fridrih Viljem iz Ljubljane.
 Hafner Alojzij iz Ljubljane.
Hočevar Jakob iz Hrušice.
 Jager Francišek iz Dobrunj.
 Jančar Janez iz Ljubljane.
 Jankovič Lovro iz Ljubljane.
 Javornik Jožef iz Ljubljane.
 Jeraš Valentin iz Most.
 Keržič Avguštín iz Ljubljane.
 Klembas Anton iz Ljubljane.
 Komatar Anton iz Štepanje Vasi.
 Kranjec Mihael iz Most.
 Leben Jakob iz Tacna.

Leder Janez iz Štepanje Vasi.
 Leder Martin iz Štepanje Vasi.
 Lebes Janez iz Borovnice.
 Letnar Francišek iz Ljubljane.
 Marinšek Rudolf iz Ljubljane.
Medič Henrik iz Poreča.
 Mojskerc Alojzij iz Štepanje Vasi.
 Nachtigall Francišek iz Borovnice.
 Novak Avguštin iz Ljubljane.
 Novak Janez iz Ljubljane.
 Obrekar Rudolf iz Ljubljane.
 Orehek Albert iz Ljubljane.
 Ošaben Edvard iz Ljubljane.
 Pečenik Matevž iz Ljubljane.
 Pezdir Tobija iz Ljubljane.
 Pogorelec Friderik iz Ljubljane.
 Porenta Anton iz Ljubljane.

Požlep Karol iz Ljubljane.
 Primic Pavel iz Ljubljane.
 Ropič Avguštin iz Ljubljane.
Rus Feliks iz Št. Vida pri Lukovici.
Rus Francišek iz Št. Vida pri Lukovici.
 Selak Henrik iz Ljubljane.
 Selak Rudolf iz Ljubljane.
 Simončič Francišek iz Ljubljane.
 Smrekar Pavel iz Ljubljane.
 Stare Jožef iz Domžal.
 Stare Ludovik iz Domžal.
 Starbek Viktor iz Doba.
 Šimnec Avguštin iz Ljubljane.
 Zajec Avguštin iz Ljubljane.
 Zajec Jožef iz Voloskega.
Žitnik Francišek iz Ljubljane.
 Zrjav Avguštin iz Ljubljane.

III. a razred.

Ahčin Francišek iz Radovljice.
Berčon Rudolf iz Javorja pri Litiji.
 Bivic Alojzij iz Zagreba.
 Breznikar Anton iz Reke.
Čadež Karol iz Skofje Loke.
Dev Julij iz Ljubljane.
Domicelj Ciril iz Zagorja (Notranjsko).
 Drogenik Francišek iz Ljubljane.
 Fink Maks iz Ljubljane.
 Gostinčar Maks iz Ljubljane.
 Homovec Francišek iz Logateca.
 Hribar Francišek iz Ljubljane.
 Hribar Jožef iz Ljubljane.
 Janež Francišek iz Ljubljane.
 Janežič Francišek iz Domžal.
Janežič Mihael iz Domžal.
 Japelj Janez iz Stožic.
 Kavčič Francišek iz Ljubljane.
Kotnik Jožef iz Mirk pri Vrhniku.
 Kovač Leopold iz Ljubljane.
 Langof Janez iz Ljubljane.
 Langof Jožef iz Ljubljane.
 Lavrič Andrej iz Ljubljane.
 Marjek Janez iz Šmartnega.
 Medič Jožef iz Ljubljane.
 Not Anton iz Ljubljane.
 Not Rudolf iz Ljubljane.

Novak Alojzij iz Trojan.
 Okoren Francišek iz Most.
 Okoren Karol z Grosupljskega.
Pavliček Maks iz Trsta.
Persič Miha iz Zadvara.
 Peteh Nikolaj iz Ljubljane.
 Pirh Štefan iz Siska.
 Premk Jožef iz Ljubljane.
 Rabič Janez iz Preske.
Račič Teodor iz Čateža.
 Remžgar Janez iz Ljubljane.
 Renko Maks iz Ljubljane.
Rot Janez iz Dola pri Borovnici.
Schwarz Ernest iz Ljubljane.
 Simončič Leopold iz Ljubljane.
 Skala Rudolf iz Ljubljane.
 Strojan Anton iz Štepanje Vasi.
 Stupica Viktor z Vira.
Šircelj Francišek iz Ljubljane.
 Šmuc Alojzij iz Ljubljane.
Štefe Francišek iz Celja.
 Štrukelj Avguštin iz Ljubljane.
 Tomažič Francišek iz Most.
 Troha Alojzij z Babinega Polja.
 Truška Jožef s Sneznika.
 Žagar Emanuvel od Sv. Jakoba pri Dolu
 (Štajersko).

III. b razred.

Aschmann Alojzij iz Loža.
 Babnik Viktor iz Trsta.
 Babšek Ferdinand iz Tomačega.
 Bajec Francišek iz Logateca.
Bevk Janez iz Cirknega (Goriško).
 Bizin Alojzij od Sv. Križa pri Trstu.
 Bonač Vencel iz Ljubljane.
 Brgant Jožef iz Ljubljane.
 Črne Ernest iz Ljubljane.
 Črtanec Francišek iz Št. Vida nad Ljubljano.
 Dejak Janez iz Ljubljane.
Doljanec Jožef iz Trsta.

Fajdiga Otomar iz Ljubljane.
 Gregorec Anton iz Mengša.
Grm Jožef iz Zagorice.
Jakopič Anton z Ježice.
 Jelenc Francišek iz Ljubljane.
 Kern Francišek iz Ljubljane.
 Kleindienst Lovro iz Ljubljane.
 Klobčavar Jožef iz Ljubljane.
 Koleča Francišek iz Ljubljane.
 Kordin Jožef iz Kamnika.
 Kosce Francišek iz Ljubljane.
 Kržan Francišek iz Ljubljane.

Lipovšek Jožef iz Ljubljane.
 Lušin Anton s Hriba.
 Marolt Viktor iz Ljubljane.
Medič Karol iz Poreča.
 Minatti Viljem z Iga.
 Nachtigall Janez z Dunaja.
 Osredkar Avgust iz Ljubljane.
Pekljaj Jožef iz Setnice.
 Podržaj Janez s Podnarta.
Prežlep Francišek iz Ljubljane.
 Prepeluh Karol iz Ljubljane.
 Pustotnik Rudolf iz Šiške.
 Rodič Alojzij iz Ljubljane.

Rupnik Anton iz Črnega Vrha.
 Schulz Jožef iz Ljubljane.
 Sever Edvard iz Zadra.
 Smrekar Janez iz Ljubljane.
 Szillich Milan iz Postojne.
 Širca Alojzij iz Vrem.
Špan Mirko iz Ljubljane.
 Štrus Jožef s Studenca.
Uštar Anton z Vač.
 Virk Edvard iz Ljubljane.
Vrančič Janez s Save pri Litiji.
Zorman Janez iz Ljubljane.
 Zobjek Adolf iz Ljubljane.

III. c razred.

Belič Anton iz Šiške.
Boljka Francišek iz Cerkljan.
Brvar Ignacij iz Borja pri Litiji.
 Cirk Albin iz Ljubljane.
 Finžgar Francišek iz Ljubljane.
 Galč Ludovik iz Radeč.
 Gašpršič Francišek iz Sostrega.
 Habič Janez iz Ljubljane.
 Jakopič Francišek iz Ljubljane.
 Jelenc Martin iz Gabrjel.
Jereb Jakob iz Sp. Vodal (pri Sv. Trojici).
 Juchart Oskar iz Ljubljane.
 Kastelic Vincencij iz Ljubljane.
 Kobalt Rajmund iz Ljubljane.
 Kožar Jožef iz Ljubljane.
 Kramaršič Roman iz Žužemberka.
 Kregar Janez iz Štepanje Vasi.
 Kristan Rudolf iz Ljubljane.
 Krulec Janez iz Ljubljane.
 Lavrič Ciril iz Ljubljane.
 Leben Janez iz Ljubljane.
 Ločnikar Janez iz Šiške.
 Marinko Francišek iz Ljubljane.
 Mesojedec Jožef iz Ljubljane.
 Modrijan Janez s Pakega pri Borovnici.

Ogrinec Anton iz Ljubljane.
 Papež Janez iz Ljubljane.
 Papler Francišek iz Ljubljane.
 Pogačnik Rudolf iz Ljubljane.
 Primic Janez iz Ljubljane.
 Primožič Janez iz Trsta.
 Pukelstein Alojzij iz Ljubljane.
 Remškar Albin iz Ljubljane.
Rožič Viljem iz Loža.
 Rus Edvard iz Št. Vida pri Lukovici.
 Sablich Giusto s Čresa.
 Seidl Karol iz Ljubljane.
 Šircelj Srečko iz Mokronoga.
 Skof Francišek iz Ljubljane.
 Škrjanc Metod iz Ljubljane.
 Schulz Francišek iz Ljubljane.
 Tomažič Bogomir iz Trsta.
 Tomažič Karol iz Ljubljane.
 Tomec Stanislav z Blok.
 Velkovrh Anton iz Ljubljane.
 Zajc Francišek iz Ljubljane.
 Zupancič Ignacij iz Št. Vida pri Zatičini.
Zeleznik Francišek iz Ljubljane.
 Židan Alojzij iz Ljubljane.
 Žužek Francišek od Sv. Gregorja pri Lasčah.

IV. a razred.

Benedik Jožef iz Ljubljane.
 Brodar Janez iz Ljubljane.
 Čerar Francišek iz Ljubljane.
 Črnilec Janez iz Železnikov.
 Delacorda Janez iz Ljubljane.
 Dolgan Jožef iz Košane.
 Erzín Jožef iz Ljubljane.
 Fajdiga Karol iz Ljubljane.
 Fakin Romeo iz Ljubljane.
 Falout Anton iz Cirknega (Goriško).
 Furlan Adolf iz Ljubljane.
 Fischer Evgen iz Loke.
 Gros Francišek s Krke.
 Guzi Janez iz Ljubljane.
 Hartmann Teodor iz Trnovega.
 Hrovat Damijan iz Krške Vasi.
 Jager Feliks iz Ljubljane.
 Jeriha Dominik iz Zadvara.

Jerše Anton iz Ljubljane.
 Juvan Ciril iz Ljubljane.
 Juvan Rudolf iz Ljubljane.
 Kalan Viktor iz Borovnice.
 Kervišer Rudolf iz Pirana.
 Klinar Francišek iz Št. Vida pri Cirknici.
 Košenina Francišek iz Ljubljane.
 Koraus Rudolf iz Gradca.
 Letnar Janez iz Ljubljane.
Levec Pavel Leon iz Ljubljane.
 Del Linz Edvard iz Hruševja.
 Lukan Janez iz Radovljice.
 Lušin Alojzij s Hriba.
 Magajna Jakob iz Vrem.
 Mitteregger Jakob iz Šiške.
 Močnik Jožef iz Idrije.
 Mulaček Jožef iz Ljubljane.
 Okorn Avgustin iz Most.

Orehek Rudolf iz Ljubljane.
 Pavlin Matija iz Bileka.
 Petrič Gabrijel z Vrhnike.
 Pregel Jožef s Polja pri Colu.
 Pregel Vincencij iz Ljubljane.
 Pršin Aleš iz Stožc.
 Puteany pl. Drauhain Erih iz Ljubljane.
 Rodič Janez iz Ljubljane.
Rohrmann Vladimir iz Ljubljane.
 Rovšek Ludovik iz Moravč.
Sajović Rudolf iz Ljubljane.
Selan Francišek iz Dobrunj.
 Stele Pavel iz Ljubljane.
Stojković Gašpar iz Dola.

Šarabon Francišek iz Ljubljane.
 Štucin Matevž iz Ljubljane.
 Sturm Rudolf iz Ljubljane.
 Tavčar Ciril iz Ljubljane.
 Urbancič Jožef iz Ljubljane.
 Varšek Anton iz Ljubljane.
 Vesel Jožef iz Ljubljane.
 Vilar Janez iz Doba.
 Vrhovnik Janez s Studenca.
 Vrhunec Valentin iz Železnikov.
 Vrtačnik Anton z Viča.
 Zalar Ludovik iz Ljubljane.
 Zore Francišek iz Bognenče Vasi.
 Žan Emil iz Ljubljane.

IV. b razred.

Belič Janez z Viča.
 Berlan Jožef iz Podgabra.
 Bernik Janez iz Šiške.
Borštnik Vladimir iz Hinj.
 Boycon Andrej iz Ljubljane.
Božič Alojzij iz Pirnič.
 Budan Karol iz Ljubljane.
 Černe Jožef iz Žuzemberka.
 Drašček Karol iz Ljubljane.
 Drešar Vincencij s Svetja.
 Duje Ludovik iz Zavrhka.
 Firm Ignacij iz Zagorja.
Govekar Janez iz Smljednika.
 Grebenc Janez iz Škocjana.
Gruden Maks z Volake.
 Hočevar Karol iz Ljubljane.
 Hribar Janez od D. M. v Polji.
 Hrovatin Edvard iz Ljubljane.
 Jančar Francišek iz Ljubljane.
 Janežič Francišek iz Ljubljane.
 Jenko Francišek iz Šiške.
 Jerin Albert iz Zagorja.
 Jurjavec Leopold iz Ljubljane.
 Južina Janez iz Ljubljane.
 Kavčič Feliks iz Ljubljane.
 Kavčič Janez iz Šiške.
 Kirn Francišek z Brega.
 Lapajne Francišek iz Ljubljane.
 Leben Janez iz Tacna.

Logar Francišek iz Horjula.
 Lončar Francišek iz Ljubljane.
 Mrevlje Anton od Sv. Križa.
 Niefergall Rudolf iz Radovljice.
Ogrinec Alojzij iz Grahovega.
 Osredkar Francišek iz Ljubljane.
 Papler Pavel iz Ljubljane.
Perovšek Anton iz Krnč.
Potokar Francišek s Krke.
 Potrato Janez iz Št. Vida.
 Potrato Jožef iz Št. Vida.
 Povhe Francišek iz Ljubljane.
Prudič Anton iz Cirknice.
 Schmelzer Janez iz Ljubljane.
 Schuster Karol iz Ljubljane.
 Sevšek Anton iz Podpeči.
 Strlekar Leopold iz Ljubljane.
 Svetlič Anton iz Ljubljane.
 Šinkovec Jožef iz Ljubljane.
 Škof Janez iz Šiške.
 Štucin Martin iz Cirknega.
 Trškan Anton iz Ljubljane.
 Vadnov Francišek z Zidanega Mosta.
Verbič Janez iz Stožic.
 Vidmar Jožef iz Boh. Bistrice.
 Wagner Jožef iz Ljubljane.
 Zabavnik Francišek iz Mengša.
 Zor Viktor iz Gradca.
 Zerovnik Janez iz Reke.

V. razred.

I. oddelek.

Apelenc Alfonz iz Reke na Ogerskem.
 Buh Francišek iz Ljubljane.
 Burnik Jožef iz Idrije.
 Domicelj Ivan iz Zagorja na Notranskem.
 Drovenik Teodor iz Ljubljane.
 Frkov Francišek iz Ljubljane.
 Glowacki Evgen iz Vrdnika v Slavoniji.
 Hladnik Jožef iz Logatca.
 Janc Karol iz Šiške.
 Klemenc Francišek iz Ljubljane.
 Kogovšek Janez s Slap.

Kotnik Jakob iz Borovnice.
 Kristan Karol iz Ljubljane.
 Lavrenčič Stanko iz Postojine.
 Lavrič Avguštin iz Ljubljane.
 Lukniš Rudolf iz Ljubljane.
Minatti Vladimir z Iga.
 Mozetič Karol iz Ljubljane.
 Muc Viljem iz Metlike.
 Pavlin Feliks iz Šmarja pri Ljubljani.
 Počivaunik Jožef iz Ljubljane.
 Podkrajšek Rudolf iz Maribora.

Poljanec Janez iz Ljubljane.
Prepeluh Jožef iz Ljubljane.
Prijatelj Jožef iz Ljubljane.
Ravnikar Jožef iz Ljubljane.
Ribnikar Stanko iz Logatca.
Rihar Jožef z Vrhnike.
Schlegl Viktor iz Ribnice.

Sluga Karol iz Ljubljane.
Škof Francišek iz Ljubljane.
Toman Anton iz Ljubljane.
Tomazič Ivan iz Most.
Vičič Janez s Save pri Litiji.
Wölfling Valter iz Ljubljane.
Zgonec Teodor iz Ljubljane.

II. oddelek

Bokšič Mihael iz Ljubljane.
Dolinšek Vinko iz Ljubljane.
Dornik Jožef iz Ljubljane.
Hladnik Adolf iz Logatca.
Jager Melhior iz Ljubljane.
Jurjavec Avguštin iz Ljubljane.
Kastelic Anton iz Ljubljane.
Kelhar Anton od Št. Vida pri Ljubljani.
Kocijan Janez iz Ljubljane.
Komatar Peter iz Ljubljane.
Kovačič Francišek iz Ljubljane.
Kržič Ivan iz Ljubljane.
Miklavc Francišek iz Šiške.
Mozetič Rihard iz Šiške.
Novak Janez iz Ljubljane.
Pajk Francišek iz Ljubljane.
Pajk Miroslav iz Ljubljane.

Pezdir Matija iz Ljubljane.
Piskar Alojzij iz Ljubljane.
Radovan Martin iz Ljubljane.
Rupnik Francišek iz Črnega vrha.
Rupnik Maks iz Črnega vrha.
Schweiger Alfonz iz Druljevke pri Kranju.
Semič Alojzij iz Ljubljane.
Starkež Janez iz Horjula.
Strekar Milan iz Ljubljane.
Šetina Janez iz Mednega.
Šimnovec Jožef iz Ljubljane.
Tavčar Jožef iz Ljubljane.
Thuma Francišek iz Buzeta.
Toman Herman iz Ljubljane
Vadnov Jožef iz Zidanega Mosta.
Vrančič Rudolf iz Ljubljane.
Zaletel Vinko iz Ljubljane.

III.

Obrtno pripravljalna šola.

A. Uredba šole.

Z ljudsko šolo je bila v zvezi obrtna pripravljalna šola za take rokodelčice, ki niso dosti poučeni, da bi obiskovali obrtno nadaljevalno šolo, ki je v zvezi z državno višjo realko, ki se pa morajo vendar toliko izobraziti, da morejo v imenovano nadaljevalno šolo prestopiti ali pa na podstavi znanja, ki so si ga v pripravljalni šoli pridobili, po prestanih učnih letih se obrtnega učenja oprostiti.

Solsko leto se je pričelo dné 19. kimovca 1897. leta, končalo pa se je dné 10. malega srpana 1898. leta. Ker se je oglasilo v I. oddelek obrtne pripravljavnice toliko rokodelskih vajencev, da jih je bilo za jeden oddelek preveč, se je odprla dné 24. vinotoka 1897 v tem oddelku vsled razpisa c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 17. vinotoka 1897, št. 764, vzporednica. Ob jednem se je odredilo, da se razdele učenci tega letnika tako, da se v jedni vzporednici poučujejo zgolj manj usposobljeni začetniki, v drugi pa že bolj naobraženi vajenci. Poučevalo se je torej letos v treh oddelkih po 5 tedenskih ur in sicer v torkih in petkih od $\frac{1}{2}$ 8. do $\frac{1}{2}$ 9. ure zvečer in v nedeljah od 9. do 12. ure dopoldne.

Razen teh ur so se rokodelčici obeh oddelkov skupaj poučevali v verstvu ob nedeljah popoldne po župnijskih skupinah pri vsaki mestni župniji, na tej šoli rokodelčici stanujoči v župniji Marijinega oznanenja in v stolni župniji sv. Nikolaja.

Poučevalo se je v ljudsko-šolskih predmetih s posebnim ozirom na obrtni stan.

Obrtno pripravljavnico je med šolskim letom nadzoroval c. kr. okrajni šolski nadzornik gospod Frančišek Levec.

B. Učiteljsko osebje.

Jožef Maier, začasni voditelj šole.

O. Klement Grampovčan je poučeval verstvo po 1 uro na teden.

Luka Smolnikar, stolni vikar, je poučeval verstvo po 1 uro na teden.

Jurij Režek je poučeval vse predmete v I. a oddelku po 5 tedenskih ur.

Frančišek Galè je poučeval vse predmete v I. b oddelku po 5 tedenskih ur.

Jakob Furlan je poučeval vse predmete v II. oddelku po 5 tedenskih ur.

C. Učne knjige.

I. oddelek.

Učni jezik: A. Praprotnikov slovenski abecednik, M. Gerber, 20 kr. Drugo berilo in slovnica za občne ljudske šole, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 35 kr.

Nemški jezik: Slovensko-nemška začetnica za občne ljudske šole, Ivan Miklošič, 1889, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 20 kr.

Računstvo: Tretja računica, dr. Fr. vitez Močnik, 1891, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 13 kr. (za učitelja).

II. oddelek.

Učni jezik: Četrto berilo. P. Končnik, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 60 kr.

Nemški jezik: Lehr- und Lesebuch für Schüler der gewerblichen Vorbereitungs- und Fortbildungsschulen, 1884, Karl Graeser, 54 kr.

Računstvo: Četrta računica, dr. Fr. vitez Močnik, 1891, c. kr. šolsko-knjižna zaloga, 16 kr. (za učitelja).

Č. Statistični pregled učencev.

a) Po številu.

Od-delek	Število učencev 19./IX. 1897.	Med letom jih je			Število učencev 10./VII. 1898.	Starost			Vera rinsko-kato- liška	Po narod- nosti je		Stanuje jih		Šolo jih je ob- iskovalo			
		vstopilo	izostalo	umrlo		12—13 let	13—14 let	nad 14 let		Slovencev	Nemcev	v Ljubljani	zunaj Ljubljane	prav pridno	pridno	manj pridno	zanikarno
I. a	41	27	11	—	57	—	1	67	68	68	—	59	9	38	13	17	—
I. b	61	13	23	—	51	—	4	70	74	74	—	68	6	14	40	16	4
II.	60	13	29	—	44	—	1	72	73	72	1	67	6	63	6	3	1
Skupaj	162	53	63	—	152	—	6	209	215	214	1	194	21*)	115	59	36	5

*) Moste 4, Studenec 1, Šiška 14, Selo 1, D. M. v Polju 1.

b) Po obrti.

Od-delek	krojačev	črevljarjev	usnarjev	vrvarjev	sedlarjev	mesarjev	pekarjev	ključalniciarjev	mizarjev	kleparjev	kolarjev	kovačev	svečarjev	stolarjev	sodarjev	kamoskov	knjigovezov	pleskarjev	vrtnarjev	strugarjev	kotlarjev	dežnikarjev	skupaj	Opomnja
I. a	2	7	4	—	5	3	5	8	4	1	4	—	—	—	—	10	—	3	—	—	1	—	57	Prva števila vrsta znači ro- kodeliče, ki so do konca leta šolo obiskovali, druga šte- vilna vrsta pa tiste, ki so med letom dobili spričevala in so izostali.
	1	2	—	—	2	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	11		
I. b	11	2	—	—	5	—	2	2	2	4	3	2	—	1	—	7	1	2	1	1	—	—	51	
	1	3	—	—	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
II.	3	8	—	—	2	2	4	2	4	2	7	3	1	1	1	3	1	—	—	—	—	—	44	
	1	4	—	1	2	—	4	4	1	—	2	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	29	
Skupaj	16	17	4	—	12	7	9	20	10	4	13	3	2	2	1	18	4	6	1	1	1	—	152	
	3	9	—	1	4	7	3	7	13	1	4	1	2	1	3	—	2	2	—	—	—	—	63	

D. Začetek šolskega leta 1898/99.

Šolsko leto 1898/99. se prične z vpisovanjem dne 18. kimovca 1898. l.

V Ljubljani, dne 14. malega srpana 1898.

Vodstvo.

E. Imenik učencev. *)

I. a oddelek.

Babšek Janez iz Štepanje Vasi.
 Baloh Jakob iz Mošenj.
 Blaznik Jakob iz Železnikov.
 Brank Janez iz Repenj.
 Brečko Martin iz Kloštra.
 Collizza Karol s Krka (Prim.).
 Čebavs Janez z Dobrave.
 Čerin Francišek iz Štepanje Vasi.
 Črnivec Anton z Lanišča.
 Divjak Andrej iz Ljubljane.
 Dogan Anton iz Mozirja.
 Drahslar Francišek iz Hrušice.
 Dubida Francišek iz Mošenj.
 Ferkov Janez iz Hrušice.
 Filipič Jožef z Dvora.
 Herman Anton iz Radeč.
 Jerančič Francišek iz Hrušice.
 Jert Anton iz Kozljevca.
 Jesih Francišek z Šiške.
 Jevnikar Francišek iz Senožet.
 (Koderman Anton s Češnjice.
 Kolnik Janez iz Ljubljane.
 Kosec Jakob iz Železnikov.
 Kosmatin Janez s Prevoj.
 Kranjc Anton iz Most.
 (Krištofel Francišek od Št. Lenarta.
 Kršinar Andrej od Sv. Katarine.
 Kurent Valentin iz Mengša.
 (Lampel Francišek od Št. Lenarta.
 Lavrenčič Janez iz Sturije.
 Leben Janez iz Žleb.
 Ljubič Valentin iz Moravč.
 Lovša Janez iz Pulja.
 Luznik Martin s Slapa (Prim.).
 Majdič Janez z Vrhpolja.

Mavsar Francišek z Vel. Korinja.
 Mencinger Štefan z Broda.
 Mulej Francišek iz Koritnega.
 Novljan Janez z Male Račine.
 Pajntar Jožef iz Orehka.
 Papež Francišek od Sv. Križa.
 Pavlič Janez iz Matene.
 Pavlič Janez iz Medvod.
 (Perme Francišek iz Spod. Mraševega.
 Podbevšek Miha iz Doba.
 Podobnikar Alojzij iz Dobrave.
 Pogačar Alojzij s Pristave.
 Pogačnik Francišek iz Mošenj.
 Primic Jožef od D. M. v Polji.
 Prošek Tomaž iz Dolskega.
 Pucelj Anton iz Žumberka.
 Remec Jakob iz Dobrunj.
 Reš Jožef iz Mošenj.
 Rode Alojzij iz Štepanje Vasi.
 Rus Francišek iz Št. Vida.
 (Sajovic Janez z Ježice.
 Selan Anton iz Šmarj.
 Sevšek Francišek iz Petelinjega.
 (Stare Janez s Skaručine.
 Stržinar Alojzij iz Vel. Lašič.
 Šivic Francišek iz Mošenj.
 Šesek Peter iz Šmartnega.
 Šušteršič Francišek iz Valburge.
 Tehovnik Francišek z Brezja.
 Tičar Jožef iz Mengša.
 Tonažič Rudolf iz Ljubljane.
 Videnšek Anton iz Leskovca.
 (Zajec Francišek z Lanišča.
 Zajec Francišek od Sv. Helene.

I. b oddelek.

Adamič Jožef z Dunaja.
 Arh Francišek iz Grada pri Bledu.
 Arhar Francišek iz Trboj.
 Babič Francišek z Brezja.
 Bajde Jožef iz Hotiča.
 Berčić Anton iz Loke.
 Bizovičar Francišek iz Šiške.
 Bohinec Francišek s Trate.
 (Bokal Francišek iz Ljubljane.
 Brank Francišek z Vojskega.
 (Brandstetar Francišek iz Vel. Loke.
 Breceljnik Rudolf iz Šiške.
 Breskvar Janez iz Zadvora.
 Bricelj Jožef iz Most.
 Burnik Ignacij iz Skaručine.
 Cvelbar Miha iz Žumberka.
 (Čadež Francišek iz Ljubljane.

(Česen Albin iz Šmartnega.
 Črne Francišek iz Žužemberka.
 Debevec Jožef z Rakeka.
 Flisek Leopold iz Šmartnega.
 Girk Janez iz Šmarja.
 Giulati Alojzij iz Št. Jurja.
 Globočnik Francišek iz Gradišča.
 Gnjezda Francišek iz Carpana.
 Golob Evgen iz Ljubljane.
 Grošelj Janez iz Gradišča.
 Gvardija Alojzij iz Ljubljane.
 Hindel Jožef iz Dolskega.
 Homec Francišek s Trate.
 Janež Janez iz Ljubljane.
 Jarc Avguštin iz Ljubljane.
 Jarc Francišek z Viča.
 Jenko Anton z Ježice.

*) Oklepaj pomeni, da je učenec med letom dobil spričevalo in se je oprostil rokodelskega pouka.

Jereb Francišek iz Idrije.
 Ježek Jožef iz Podgore.
 Kenda Ferdinand iz Loga.
 Knol Alojzij iz Ribnice.
 Kokalj Francišek iz Kleč.
 (Koprivec Jožef iz Zaljine.
 (Kotnik Alojzij iz Čilpa.
 Kožnik Alojzij iz St. Lorencea.
 Kregar Anton iz Ljubljane.
 (Lenasi Francišek iz Podgrada.
 Lenček Janez s Pervoj.
 Lončar Francišek iz Vodice.
 Martinec Francišek s Fužin.
 Mentoni Martin iz Hrašenj.
 Mežek Jožef z Breznice.
 Mlakar Janez iz Gore.
 (Močilnikar Francišek s Črnuč.
 Neuman Karol z Jesenic.
 Novak Janez z Ježice.
 Ogrin Rok iz Dola.

(Paternoster Anton s Studenca.
 Pegrič Jožef iz Neudörfla (Štaj.).
 Pristavec Francišek iz Mošenj.
 Rotar Janez s Črnuč.
 Sablich Hilarij s Krka.
 Sever Anton z Brezovice.
 Skočir Rudolf iz Krtine.
 (Slabanja Francišek s Studenca.
 Spibič Janez iz Javoršice.
 Srna Anton iz Grada.
 (Šavelj Jožef iz Kamnika.
 Škoda Jožef iz Šmartnega.
 Solar Valentin z Dobrave.
 Triplatt Janez iz Mošenj.
 Vidali Janez iz Mareziga (Prim.).
 Volk Anton iz Ljubljane.
 Zalokar Anton iz Količevega.
 Zrimšek Anton iz Hrušice.
 Žgavec Jernej iz Vipave.
 (Žitnik Anton iz Ljubljane.

II. oddelek

Alič Francišek s Trate.
 (Arhar Alojzij iz Trboj.
 Bahar Anton iz Ljubljane.
 Bradaška Rajmund iz Ljubljane.
 (Brandstetter Karol z Dunaja.
 Breceljnik Alojzij iz Šiške.
 (Brgant Anton iz Medna.
 Brgant Jožef iz St. Vida.
 Cof Jožef iz Veštera.
 (Dogan Jožef iz Trnovega.
 (Erjavec Alojzij s Toškega Čela.
 Erklavec Rajmund iz Most.
 Fabijan Mohor iz Žužemberka.
 Fajdiga Janez iz Zaloga.
 Ferkov Avguštin iz Most.
 (Finžgar Janez iz Zabreznice.
 Fortič Janez iz Železnikov.
 (Gabršek Peter iz Ljubljane.
 Grčar Anton iz Blagovice.
 Gustin Martin z Vrhniko.
 Hafner Janez iz Žabnice.
 (Homec Janez s Trate.
 Hribar Jožef od Dev. Mar. v Polji.
 Jager Jakob iz Sapijan.
 (Jakopič Janez iz Ljubljane.
Janežič Anton iz Štepanje Vasi.
 Janežič Janez iz Ljubljane.
 (Jenko Luka iz Praš.
 (Jerinec Jožef iz Vodice.
 Jerman Henrik iz Ljubljane.
 Kariš Francišek iz Gradišča.
 (Kastelic Janez iz Šiške.
 Kek Jožef iz Dola.
 (Kelbelj Jožef iz Most.
 Kern Janez iz Ljubljane.
 (Kmetič Francišek iz Šiške.
 Kužman Janez iz Žužemberka.

Lavrič Jožef iz Ribnice.
 (Legat Janez od sv. Jakoba (Tirolsko).
 Lipovš Janez z Lozice.
 Mandič Avgust iz Ljubljane.
 Mencin Janez iz Ljubljane.
 Mirtič Karol iz Ajdovce.
 Mrva Avguštin iz Trsta.
 (Novak Francišek st. iz Ljubljane.
 (Novak Francišek ml. iz Dola.
 Novak Jožef iz Šiške.
 (Peterlin Jožef iz Ribnice.
 Petrič Alojzij iz Vipave.
 (Pleško Francišek iz Štepanje Vasi.
 Pogatscher Jožef iz Vordernberga.
 (Podlipič Francišek iz Sinje Gorice.
 Podržaj Alojzij iz Jerove Vasi.
 Pravst Francišek iz Kranja.
 Prelovšek Matevž iz Kamnice.
 Pretnar Miha z Jesenic.
 Primožič Janez iz Tržiča.
 (Remič Janez iz Ljubljane.
 Sajovic Alojzij iz Postojine.
 Šabec Jakob iz Slavine.
 Šiška Jakob iz Hrastja.
 (Tanko Francišek iz Prigorice.
 Trtnik Lovro iz Sostrega.
 Tušnat Rudolf iz Šiške.
 Uršič Francišek z Javorja.
 (Valant Francišek iz Lesec.
 Velepčič Rudolf iz Ljubljane.
 (Vidmar Janez iz Šiške.
 Wondrak Jožef z Dunaja.
 (Zakotnik Janez iz Kosez.
 Zalaznik Pavel z Vrhniko.
 Zorec Janez iz St. Ruperta.
 Zupancič Anton iz Ljubljane.

Faint, illegible text in the left column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Second block of faint, illegible text in the left column, continuing the bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the right column, continuing the bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text in the right column, continuing the bleed-through from the reverse side.

